www.nv-online.info

№ 64 (3805)

16 жніўня 2013 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец: УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

*На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...*

Якуб КОЛАС

ГОРЯЧАЯ ТЕМА

Адрес первый. Кому свинью не подложили?

Срок до 15 августа был отведен в большинстве регионов Беларуси на то, чтобы жители деревень, оказавшихся в 5-километровой зоне от свинокомплексов, а также в буферной зоне от очагов АЧС, убили своих свиней. С сегодняшнего дня всех, кто не уничтожил свиное поголовье, власти будут наказывать. Для начала — штрафами.

Государственные СМИ рапортуют, что люди восприняли это указание без радости, но с пониманием. Хотя это, естественно, не так. Люди и бунтуют, и скандалят, и пишут в прокуратуру — кампания во всех регионах проходит по-разному. Однако нашелся один регион, где власти пошли навстречу людям.

К примеру, в Брагинском районе, наиболее пострадавшем от аварии на ЧАЭС, были уничтожены все "государственные" свиньи. А сельчанам пока разрешено держать свиней в свое удовольствие.

Как следует из доклада первого заместителя председателя Брагинского райисполкома, начальника управления сельского хозяйства **Петра Буховца,** район вошел в области в тройку аутсайдеров, допустивших снижение объемов производства продукции по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. Основной причиной невыполнения задания является недополучение животноводческой продукции: 1077 тонн молока, 17,7 тонны мяса КРС, 75,6 тонны мяса свиней (на 4,7 млрд рублей). По сравнению с прошлым годом выращивание КРС снизилось на 0,8%, свиней — на 99,9%, производство молока — на 8,4%.

Куда же делись из района 99,9% свиней? Об этом БелаПАН поинтересовался у Петра Буховца. Оказалось, что поголовье свиней в районе было сокращено в связи с африканской чумой.

"Мы сократили вообще поголовье, нет свиней в районе. Очага АЧС у нас не было, но было указание, чтобы не распространять инфекционное заболевание, было принято решение райисполкома", — объяснил первый зампред.

По его словам, решение райисполкома было принято еще весной. Заметьте, тогда слухи о страшной "свинской болезни" только начали курсировать, а власти, выходит, уже осознавали всю серьезность проблемы, но и позже продолжали отмалчиваться по вопросу очагов АЧС в Беларуси.

Три хозяйства Брагинского района — ОАО им.Жукова, "Маложинский" и "Брагинка" — лишились более 2,3 тысячи свиней.

Вместе с тем сельчане пока остаются со своим поголовьем. Местные власти среди граждан провели разъяснительную работу, раздали информационные материалы и памятки о необходимых мерах профилактики АЧС. К примеру, свиней нужно держать в закрытых помещениях, без контакта с другими животными, покупать корма только промышленного производства, вести борьбу с грызунами, не завозить свиней и продукцию свиноводства из других регионов без согласования с ветеринарной службой.

За плохие сельхозпоказатели районное начальство наверняка по головке не погладят. И тем не менее власти пошли навстречу людям. А это для нашей страны шаг беспрецедентный.

Адрес второй. Под нож!

В деревне Селец Березовского района состоялось собрание местных жителей, на котором присутствовали 150 человек. На собрание были приглашены представители местной власти в лице председателя сельисполкома и специалистов райсельхозпрода. Крестьяне заявили, что считают поспешным решение о массовом забое свиней в личных подсобных хозяйствах. Ведь на территории района нет свиноводческих комплексов и не зафиксировано вспышек заболевания. Правда, пару домов деревни попали в 5-километровую зону от маленькой свинофермы, принадлежащей комбикормовому заводу. А если точнее — три дома. В двух домах, которые здесь называют хуторами, живут баба Оля и баба Вера. Обеим по 85 лет, и не только свиней, но и вообще никакой живности они давно не держат. Есть и еще один дом, в котором никто не живет. Тем не менее пустить под нож свиней должны все без исключения жители, а их 900 человек.

Деревня Селец. Неспокойно…

Они написали письмо в прокуратуру с просьбой пересмотреть границы 5-километровой зоны. *"Прокуратура направила письмо на рассмотрение в управление сельского хозяйства райисполкома,* — рассказала жительница деревни **Галина Чепелевич.** — *Но пока в установленные сроки дадут ответ, мы должны отправить свиней на убой".*

Главный ветеринарный врач областного комитета по сельскому хозяйству и продовольствию **Виктор Карпович** так прокомментировал ситуацию газете "Вечерний Брест":

"На этой ферме в перспективе планируется содержать 8 тысяч свиней, и она будет приравнена к комплексу. По крайней мере, такова информация на сегодняшний день. Что касается реакции людей на профилактические меры, то она бывает разной: одни относятся с пониманием, другие реагируют весьма агрессивно, третьи консультируются с юристом. Недовольны в основном те, кто держит больше 10 свиней. Или многодетные семьи, для которых это источник дохода и пропитания. Мы предлагаем им переходить на "альтернативное" питание: выращивать кур, гусей, коз или нутрий, можно держать бычка и с таким же успехом кормить его картофелем и зерном. А провести по деревне в зоне безопасности разграничительную линию (эта часть попадает в радиус пяти километров, а та — нет) невозможно. Люди общаются между собой, ходят вместе в магазин или клуб, а значит, зараза может распространяться".

Председатель Березовского райисполкома **Юрий Наркевич** также не намерен реагировать на протесты жителей. *"Это не решается голосованием,* — сказал он. — *В республике установлены единые сроки забоя свиней в зонах безопасности".*

Таким образом, в Березовском районе власти навстречу людям идти отказались.

Подготовила Ирина МАЛЬЦЕВА.

КСТАТИ

Свиньям не жить

В последние дни в редакцию "Народной Воли" постоянно звонят люди, которые живут в пятикилометровой зоне от свинокомплексов и которым сейчас велено уничтожить свиней. Звонят с одними и теми же вопросами: "Как долго продлится карантин? Когда можно будет вновь заводить свиней? Почему нам ничего не говорят?"

Возможно, не говорят потому, что ответ никого не обрадует. Ведь даже после того, как африканская чума свиней перестанет представлять угрозу для хозяйств Беларуси, 5-километровая "зона отчуждения" продолжит существовать.

"Согласно постановлению Минсельхозпрода о внесении изменений в санитарные правила по содержанию и выращиванию свиней, такое требование (о запрете на выращивание свиней в районе 5 километров от свинокомплексов. — **Ред.**) *приобретает постоянный характер,* — сообщили "Народной Воле" в государственном учреждении "Ветеринарный надзор". — *Все останется неизменным либо до отмены положения в медсанправилах, либо до принятия кого-либо другого решения".*

Таким образом, решение по поводу свинокомплексов — это не временная мера и не карантин.

Напомним, что за невыполнение ветеринарных правил гражданам может грозить административная и уголовная ответственность. Штраф достигает 20 базовых величин, а за нарушение ветеринарных правил, повлекшее по неосторожности распространение заразных болезней животных, влечет уголовную ответственность — ограничение или лишение свободы на срок до двух лет.

Мария МАЛЕВИЧ.

ПУЛЬС

Разанулі не шкадуючы

Міністр адукацыі Беларусі **Сяргей Маскевіч** паведаміў, што колькасць педагагічных работнікаў ва ўстановах сярэдняй і дашкольнай адукацыі ў гэтым годзе скароціцца на 7 тысяч чалавек.

Паводле яго слоў, гэта звязана з закрыццём малакамплектных школ на вёсцы, а таксама з выхадам некаторых педагогаў на пенсію. У новым навучальным годзе ў краіне спыняць дзейнасць 130 устаноў сярэдняй адукацыі, адкрыюцца тры новыя школы на 1 тысячу 701 месца і адна дашкольная ўстанова на 240 месцаў.

Паводле слоў міністра, працоўных месцаў для педагагічных работнікаў у Беларусі аж зашмат. Да прыкладу, у Мінску ёсць вольныя працоўныя месцы ў дзіцячых садках. У Мінску, сапраўды, так. А на вёсцы?

Акно ў Еўропу

ЗАТ "Беларуская нафтавая кампанія" — асноўны экспарцёр нафтапрадуктаў з Беларусі — мае намер пабудаваць ці купіць тэрмінал у Рыжскім порце або порце Вентспілс.

Пра гэта паведамляе балтыйскае выданне Biznes & Baltija са спасылкай на Андрэя Маркушу, старшыню праўлення латвійскай TransBaltic Oil, якая з'яўляецца дачцынай кампаніяй "Беларускай нафтавай кампаніі".

TransBaltic Oil ужо задзейнічае для сваіх паставак ад 5 да 7 тэрміналаў у латвійскіх партах. Тым не менш кампанія вырашыла займець свой тэрмінал, які будзе выкарыстоўвацца для захоўвання нафтапрадуктаў і наступнага продажу іх у Латвіі і іншых краінах Балтыі.

Альбо за руль, альбо за чарку

У Беларусі зацверджана новая інструкцыя аб парадку правядзення кантролю вадзіцеляў на ўжыванне алкаголю і наркатычных рэчываў.

Цяпер кіроўцаў могуць правяраць на алкаголь не толькі перад выездам, але і падчас працы, а таксама ў канцы рабочага дня. Акрамя таго, інструкцыя цяпер зацверджана і ў Міністэрстве сельскай гаспадаркі — на алкаголь пачнуць правяраць таксама вадзіцеляў трактароў, камбайнаў і іншай сельскагаспадарчай тэхнікі.

Рашэнне, канешне, актуальнае. Але ці будзе каму працаваць?

Аматар дзяўчат і халявы

Яшчэ ў лютым Галоўнае ўпраўленне ўласнай бяспекі (ГУУБ) МУС зацікавілася дзейнасцю лейтэнанта міліцыі РУУС Фрунзенскага раёна Мінска.

Лейтэнант працаваў у органах унутраных спраў з 2007 года і паспеў даслужыцца ўсяго да інспектара-дзяжурнага ГАМ-3 (гарадскога аддзела міліцыі). Цікавасць ва ўласнай бяспекі 25-гадовы міліцыянер выклікаў тым, што ён прымусіў дзвюх дзяўчат, якія прыехалі ў Мінск з Гродзенскай вобласці, каб падзарабіць прастытуткамі, аказваць яму інтымныя паслугі бясплатна.

Гаворка ідзе пра так званыя "суботнікі", падчас якіх дзяўчаты бясплатна абслугоўваюць свой "дах". Для ціску на дзяўчат лейтэнант выкарыстаў легенду, што ён з'яўляецца аператыўнікам аддзела маральнасці і процідзеяння гандлю людзьмі. Маўляў, вы мяне аблашчыце, а я вас чапаць не буду.

У ходзе дадатковай праверкі высветлілася, што такім чынам абвінавачаны апрацаваў не дзвюх, а больш за 10 дзяўчат, кожная з якіх яго бясплатна абслугоўвала.

Як распавялі ў Следчым камітэце, расследаванне крымінальнай справы ўжо завершана.

Матэрыялы перададзены ў суд, і туды ж адправіцца і аматар халявы, цяпер ужо былы супрацоўнік міліцыі.

НУ І НУ!

У Мінску трэці раз чакалі дэлегацыю з Нігерыі, а яна зноў не прыляцела

Прадстаўнікоў дзелавых колаў далёкай афрыканскай краіны сустракалі ў Нацыянальным аэрапорце Мінск.

"Паехалі сустракаць у аэрапорт, але дэлегацыя з невядомых прычын не прыбыла", — цытуе словы прадстаўніка Беларускай гандлёва-прамысловай палаты БелаПАН.

Такім чынам, візіт нігерыйцаў сарваўся ўжо трэці раз. Першапачаткова ён планаваўся ў канцы ліпеня. Дэлегацыю афрыканскіх гасцей мусіў ачоліць дырэктар аддзела фінансаў і паставак Гандлёва-прамысловай палаты штата Кана Учэ Чыбузор. Яго хацелі павазіць па беларускіх прадпрыемствах, якія выпускаюць сельскагаспадарчую тэхніку, абсталяванне, аўтамабілі і матацыклы.

На 15 жніўня было запланавана адкрыццё ў Мінску бізнес-форуму "Беларусь — Нігерыя".

УВАГА!

Лепш не ехаць

Хваля гвалту, якая захліснула Егіпет, дакацілася і да курортных гарадоў. У краіне на месяц уведзена надзвычайнае становішча, а ў 11 правінцыях — каменданцкая гадзіна. У зоне дзеяння каменданцкай гадзіны апынуліся прыбярэжныя гарады Сінайскай паўвыспы, у тым ліку курорт Шарм-эль-Шэйх.

Міністэрства замежных спраў Беларусі выступіла з афіцыйнай заявай:

"У сувязі з абвастрэннем унутрыпалітычнай абстаноўкі ў Егіпце Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь раіць беларускім грамадзянам, якія знаходзяцца на адпачынку ў Егіпце, устрымацца ад паездак за межы курортных зон, выключыць наведванне Каіра і іншых буйных гарадоў, пазбягаць месцаў з вялікай колькасцю людзей, падчас знаходжання за межамі гатэляў выяўляць павышаную асцярожнасць. Турыстам, якія знаходзяцца ў раёнах дзеяння каменданцкай гадзіны, у прыватнасці на курортах Паўднёвага Сіная (гарады Шарм-эль-Шэйх, Дахаб, Нувейба і Таба), варта не пакідаць тэрыторыі гатэляў з 19.00 да 06.00. У гэтых умовах грамадзянам Беларусі, якія плануюць свой адпачынак у рэгіёне, рэкамендуем устрымацца ад наведвання Егіпта да нармалізацыі сітуацыі ў краіне".

Сапраўды, на такі адпачынак лепш не ехаць. Тым больш што экскурсіі ў сталіцу, як, зрэшты, і ў іншыя цікавыя месцы (напрыклад, у Гізу да пірамід), забаронены.

Неспакойна і ў Хургадзе, хаця гэты курорт у заяве беларускага МЗС не называецца. Тут ісламісты, якія падтрымліваюць зрынутага прэзідэнта Мухамеда Мурсі, спачатку занялі цэнтральную плошчу, а потым напалі на аддзяленне паліцыі і на аўтавакзал, з якога ідуць аўтобусы на Каір і Александрыю.

Паліцэйскія і ваенныя адказалі даволі жорстка: пратэстоўцы былі разагнаны, а для бяспекі горада дарогі былі перакрыты блок-пастамі. Атэлі знаходзяцца прыкладна ў пяці кіламетрах ад месца беспарадкаў, таму турыстам там, мякка кажучы, не вельмі ўтульна.

Амбасада Рэспублікі Беларусь у Егіпце працягвае працу, хаця некаторыя дыппрадстаўніцтвы ўжо зачыніліся. Таму на ўсялякі выпадак друкуем тэлефоны консульскай службы беларускай амбасады:

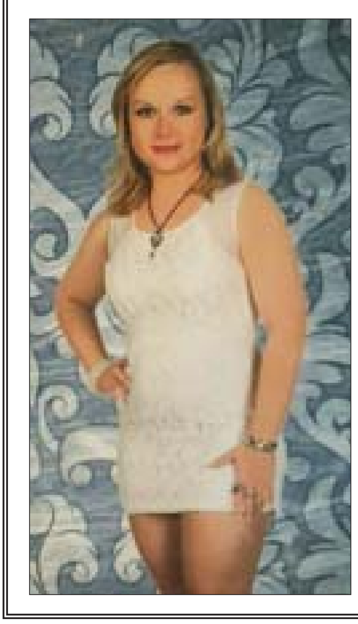
(+20 2) 3338 95 45, 3749 91 71, мабільны (+20 122) 220 52 60.

ЗДАРЭННЕ

Бландзінкі пад дуламі аўтаматаў

У інтэрнэце з'явілася відэа, на якім дзве бландзінкі пад дуламі аўтаматаў прызнаюцца, што працавалі ў Сірыі на ліванскую "Хезбалу". Адна з дзяўчат сцвярджае, што яна беларуска. І сапраўды, сваякі апазналі на відэа жыхарку Жодзіна Святлану Маркіянавіч.

Беларускі МЗС заявіў, што ўстрывожаны з'яўленнем гэтага відэа і займаецца вывучэннем усіх абставін. Гэтым пакуль афіцыйная рэакцыя і абмежавалася.

А вось неафіцыйнай рэакцыі шмат.

Анхар Кочнева, журналістка з Дамаска, украінка па паходжанні, змагла каля пяці месяцаў таму ўцячы з палону паўстанцаў. Яна лічыць, што за дзяўчат будуць патрабаваць выкуп. І ў сувязі з апошнімі падзеямі ўзгадвае інцыдэнт, які адбыўся ў Ліване. Там у горадзе Захле правінцыі Бека (на ўсходзе краіны) у ноч з 23 на 24 мая гэтага года з начнога клуба зніклі чатыры артысткі. Дзяўчаты выйшлі з памяшкання клуба разам з наведвальнікам і больш не вярнуліся. Іх месцазнаходжанне не ўстаноўлена, а пошукам займаюцца ўсе сілавыя структуры Лівана.

Праўда, адна са зніклых — украінка — была вызвалена яшчэ ў сярэдзіне ліпеня. Высветлілася, што пасля выкрадання дзяўчат перавезлі ў Сірыю. Не выключана, што беларуска і малдаванка — менавіта з тых дзяўчат.

Бабуля Святланы Маркіянавіч Зінаіда Міхайлаўна здолела расказаць толькі наступнае: "*Так, у мяне ёсць унучка Святлана. Яна з'ехала кудысьці за мяжу. Абяцала вярнуцца ў верасні. Яна паехала і мне не тэлефанавала, дзе яна і што з ёй. Напэўна, працуе там, за мяжой. Яна заўсёды туды ездзіць. Але я не пытаюся, дзе яна там працуе. Мне ўжо дзявяты дзясятак, а яна маладая, сама ведае, што рабіць. Я чакаю яе ў верасні, яна так мне сказала, калі з'язджала".*

Маці Святланы памерла, бацька даўно жыве сваім жыццём.

Ігар МАРОЗАЎ.

З каментарыяў і інтэрнэце. Ананімны аўтар прадставіўся як уцякач з Сірыі.

"Ільвам Алаха *(маюцца на ўвазе палявыя камандзіры. —* **Рэд.**) не пісаў, бо гэтыя дзеўкі — не вашы і не мае сваякі, а проста дзеля "знаёмых" трывожыць воінаў непрыстойна — у іх кожны дзень, як апошні. Напісаў некалькім братам, якія знаходзяцца ў гушчы падзей, і вось якія ў іх думкі:

1) Навошта "Хезбале" выкарыстоўваць для сваіх мэт дзвюх рускіх бландзінак, якія кідаюцца ў вочы і вылучаюцца з агульнай масы?

2) Калі відэа не пастановачнае, то чаму паўстанцы, якія захапілі іх, не вылучаюць ніякіх патрабаванняў і ўмоў?

3) Чаму гэта дзяўчаты паводзяць сябе цалкам упэўнена і спакойна. Няўжо настолькі бітыя жыццём у такім юным узросце, што амаль не дэманструюць эмоцый?

4) У рэшце рэшт, калі ўсё гэта праўда, то што можна ўзяць з малдаваначкі і беларусачкі? Малдова і Беларусь граша меднага не дадуць за сваіх грамадзян!

Агульнае меркаванне — пастаноўка. І хутчэй за ўсё — не паўстанцкая. Чыйсьці ўкід. Магчыма, башараўскі. У самой Сірыі гэта не цікава нікому, тэма відавочна экспартная. Што зробяць потым з дзяўчатамі — сказаць цяжка. Магчыма, "выратуюць", магчыма, не. Па логіцы падзей — хутчэй выратуюць, чым не, — але бывае ўсякае, там цяпер лёгка забіваюць".

ЧЫМ ЖЫВЕШ, ГЛЫБІНКА?

Ці патрэбна Смалявічам казіно, а дзяржаве — грошы?

У гандляроў на рынку ў Смалявічах панічны настрой. Нядаўна прадаўцы няхітрага тавару даведаліся, што адзіны на ўвесь горад рынак, які з даўніх часоў сфарміраваўся недалёка ад цэнтра горада, хутка зачыняць, а на яго месцы пабудуюць забаўляльны цэнтр з казіно.

Кожны з прадпрымальнікаў і пакупнікоў задаецца пытаннем: навошта гэта робіцца? Замест таго каб сустрэцца з гандлярамі і патлумачыць нешта ўцямнае, прадстаўнікі гарадскіх улад ім суха адказалі, што ў верасні-кастрычніку рынку не будзе. Яго, праўда, збіраюцца стварыць на новай пляцоўцы, але абсалютна не прыстасаванай для гандлю.

Прадпрымальніца **Галіна Мікалаева** кажа:

— Мы ведаем толькі тое, што нейкі ліванец выкупіў гэтае месца і на ім збіраецца будаваць казіно. Ды на гэтым месцы нашы дзяды яшчэ ў старадаўнія часы прадавалі скаціну, мёд, валёнкі — усё, што тады трэба было! А новы рынак ён хоча адкрыць на маленькай пляцоўцы на беразе рэчкі. Пад'езду да яго няма, побач двухпалосная вузкая дарога, на якой спыніцца нельга, бо тады машыны не раз'едуцца. Пра санітарныя нормы я ўвогуле маўчу. Карацей, нязручна і прадаўцам, і пакупнікам. Ды і не магу я зразумець, чаму нашай дзяржаве грошы не патрэбны. Мы ж іх пасля пераносу рынку будзем плаціць аднаму чалавеку. І справа тут не ў тым, што ён іншаземец, а ў тым, што нас, карэнных жыхароў, проста за людзей ніхто не лічыць. У мяне маленькая крама, і я, дарэчы, выконваю дырэктывы прэзідэнта наконт таго, каб набывалі беларускае. У мяне 70% прадукцыі беларускай вытворчасці. Як я змагу пераехаць у пяціметровую будку?! Пра які тэмпературны рэжым там можна будзе гаварыць? А трэба ж яго вытрымліваць, каб хаця б тая ж касметыка не сапсавалася. І ў нас тут шмат гандляроў з маленькімі крамамі. Куды ім дзецца? Проста капец бізнесу! А мы ж не мільянеры якія. Людзі працуюць, каб толькі выжыць у сённяшніх умовах, уклалі грошы ў гэтыя свае магазінчыкі. Хто пра людзей падумае?

Іншыя гандляры таксама не маўчаць. **Зоя Іванова** кажа:

— Паглядзіце, які з нашых Смалявіч горад-спадарожнік беларускай сталіцы! Тут хаця б проста парадак трэба навесці. Дарогі ёсць і проста жахлівыя, будынкі — аварыйныя! Але да гэтага гарадскім уладам справы няма. Хто ім дазволіў прадаваць нашу зямлю? Чаму мы павінны працаваць на нейкага дзядзьку?! Мы хочам працаваць на сваёй зямлі, мы не заслужылі, каб нас проста выкідвалі, як смецце. Чаму б, напрыклад, не прывесці ў цывільны выгляд стары рынак? Мы самі дамагаліся, каб сюды святло правялі, самі ўсё ўладкоўвалі, скідваліся грашыма і за ўсё плацілі. Мы прапаноўвалі: давайце мы аб'яднаемся і самі зробім тут усё як трэба. Але нам адмовілі. Затое іншаземец з грашыма — прыходзь, ўлады цябе будуць рады вітаць. А нам няма куды дзецца? Каму тут патрэбна тое казіно?! Да нас людзі прыходзяць, каб набыць танны абутак, дзецям нешта з вопраткі танней, чым у крамах, купіць, гаспадарчыя тавары, інструменты... Сюды і бабулькі прыходзяць, каб прадаць пучок кропу ці колькі цыбулі. Хто сёння ў нас пойдзе ў тое казіно?! Мы разумеем, што да нас аэрапорт бліжэй, чым да Мінска, і не для нас тое казіно будзе будавацца. Але як жыць нам?.. Крыўдна ўсё гэта!

Бачна, што большасць прадпрымальнікаў на смалявіцкім рынку — гэта жанчыны. Але мужчыны таксама ўключыліся ў размову. **Віктар Новік** расказаў, што ўжо 20 гадоў таму на гэтым месцы прадаваў разам з бацькам парасят.

— Тады тут гарэў адзін ліхтар. Людзі прыходзілі са сваімі ліхтарыкамі, і толькі так можна было выбраць сала ці мяса — бо было ж цёмна. Прадавалі ў 4—5 гадзін раніцы. Канешне, рынак на балансе райпо, у якога грошай асабліва няма. А гарадскім уладам тут таксама, відаць, ніякай цікавасці няма. Ім прасцей усё распрадаць ды пацерці рукі. Вось і атрымліваецца, што гэта патрэбна толькі нам самім. Мая жонка мае кропку ў Жодзіне. Яна і арэнду меншую плаціць, а пакупнікоў там значна больш. Дык дзе выгадней гандляваць?

Дырэктар рынку **Любоў Бруханава** прызнае, што рынак зусім не ў тым стане, каб яго зачыняць. Вось толькі ўсё вырашае райвыканкам, а не райпо.

— Тут толькі прыбіральню трэба прывесці да ладу. І ёсць адзін будынак, у якім можна было б зрабіць цывільны туалет, — гаворыць дырэктар. — Толькі ў райпо грошай няма. Што такое сёння райпо? Мы абслугоўваем увесь раён. Мы ездзім па вёсках, зарабак кіроўцу, машына каштуе мільён штодня. А бывае, што за дзень абарот складае ўсяго 80 тысяч рублёў. Бывае 100 тысяч, бывае — 300 тысяч. У далёкія ж вёскі невыгадна прадпрымальніка не запрэш. А мы едзем і, вобразна кажучы, пачак запалак там прадаём. Вось што такое сёння спажыўкааперацыя... А на новым рынку будзе гаспадаром прыватнік. Ён грошы ўкладзе, а потым жа ён будзе зацікаўлены іх як мага хутчэй забраць. Ці я не маю рацыі?

Прадпрымальніца, якая прадставілася **Алай Мікалаеўнай**, спытала:

— Цікава, чаму так абыходзяцца і з прадпрымальнікамі, і з пакупнікамі? Хто выйграе ад гэтай сітуацыі? За якія-такія заслугі перад нашай радзімай выканкам вырашыў прадаць цэнтр горада нейкаму ліванцу? І чаму выканкам распараджаецца народнымі рэсурсамі, як сваёй уласнай маёмасцю? Ці можна так увогуле рабіць? Вось кажуць, што Смалявічы будуць горадам-спадарожнікам Мінска, што пачнуць тут даваць кватэры мінчанам. А ці падумалі, што гаспадаром у горадзе на той момант, па сутнасці, будзе іншаземец, які да таго часу выкупіць тут усё самае каштоўнае? Што гэта за дзяржава і што гэта за ўлада, калі тут такі дыход?

— А вы звярталіся да мясцовага дэпутата?

*— Не (смяюцца. — **Аўт.**), нават у галаву такое не прыйшло. Мы навет не ведаем ягонае прозвішча. Ды і ўсе ж разумеюць, што гэты чалавек будзе апошнім, хто за нас заступіцца. На тое ён і дэпутат, каб сядзеў і не задаваў лішніх пытанняў.*

Куды і да каго ісці па дапамогу, у Смалявічах не ведаюць. Ёсць варыянт — спрабаваць неяк дастукацца да прэзідэнта. Але і ў яго мала хто верыць, бо не было яшчэ прыкладаў, каб Аляксандр Лукашэнка адстаяў інтарэсы людзей у канфліктах, замешаных на вялікіх грашах. Ну і што рабіць?..

Любоў ЛУНЁВА.

Званок у выканкам

Намесніца старшыні Смалявіцкага райвыканкама **Наталля Якубіцкая** адказала "Народнай Волі":

— Ніхто іх не выганяе ні на якую пляцоўку. Папросту мы будуем там таксама рынак з лепшымі ўмовамі. Калі каго задавальняюць тыя ўмовы, якія ёсць, то няхай там застаюцца.

— Людзі кажуць, што тэрыторыю выкупіў нейкі ліванец.

— Не бачу ніякай неабходнасці "Народнай Волі" нешта там высвятляць. Рынак будзе "Смірнастройінвест". І больш нічога вам сказаць не магу.

Нашы пошукі такой фірмы ў інтэрнэце плёну не далі.

КАМПЕТЭНТНА

Дураць нам галаву!

Урад рыхтуецца да ацяпляльнага сезона. Тарыфы на электрычнасць і жыллёва-камунальныя паслугі пайшлі ўгару. Прычым супыняцца ўлады не збіраюцца. Як да гэтага ставяцца эканамісты?

Доктар эканамічных навук, прафесар **Леанід ЗАЇКА** кажа:

— Што яны збіраюцца павышаць? Паніжаць трэба. Народ дураць. Асабіста Лукашэнка хацеў даведацца, колькі каштуе адзін джоўль энергіі, колькі каштуе ўтылізацыя адной тоны смецця, колькі каштуюць затраты на ацяпленне дома. І калі ён праводзіў нараду, то сказаў, што ніхто яму не змог адказаць на гэтыя пытанні. Таму калі ўсім гавораць, што мы плацім мала, то гэта агульнанацыянальная хлусня. Беларусь купляла газ у Расіі па 235 долараў тры гады таму. Пасля заключэння пагаднення аб Мытным саюзе мы купляем газ па 165 долараў. Адпаведна, за апошнія два гады цяпло для Беларусі стала танней. Практычна больш як на трэць. Пытанне: а чаму, як толькі Расія стала газ прадаваць танней, камунальнікі не знізілі плату за цяпло? Мытны саюз тэарэтычна выгадны з пункту погляду спажыўцоў. Газ для нас становіцца танней. Таму ўмоўная "жыроўка" са 100.000 мусіць змяншацца да 70.000 рублёў. Калі ўступілі ў Мытны саюз, мы ахвяравалі многім. Мы спынілі куплю патрыманых заходніх аўтамабіляў. Але зараз мы купляем у Расіі самую танную нафту за апошнія дзесяць гадоў — па 380 долараў. Чаму ў такім выпадку бензін не стаў танней? Спадар прэм'ер-міністр, вам калькулятар даслаць у падарунак? Значыць, усе свае памылкі вы аплачваеце за наш кошт? Па маіх разліках, бензін павінен каштаваць 5000 рублёў за літр. Калі б мы не ўступалі ў Мытны саюз, пытанняў не было б. А так нам дураць галаву. Таму на пытанне, ці гатовы я да павышэння тарыфаў, адкажу наступнае: гатовы, калі будзе апублікаваны спіс усіх растратчыкаў з Мінжылкамунгаса і Міністэрства эканомікі.

ПРОИСШЕСТВИЯ

В Витебске сгорел автомобиль «Белпочты»

Мужчина-водитель получил ожоги и был доставлен в больницу в результате возгорания автомобиля, сообщили в пресс-службе Министерства по чрезвычайным ситуациям.

Инцидент произошел на улице Петруся Бровки в Витебске. Как сообщили в пресс-службе МЧС, при попытке самостоятельно потушить служебный автомобиль ГАЗ водитель получил ожоги рук и головы 1—2-й степени.

Так что, если вы не получили письмо из Витебска (или направленное в город на Двине), не удивляйтесь.

Специалисты устанавливают причину пожара.

МОДЕРНИЗАЦИЯ

Когда чиновники поделятся властью с народом?

*“Если белорусы не определят свое место в глобальных процессах, то будут встроены в них как пассивные участники” — координатор исследований проекта BIPART **Инна РОМАШЕВСКАЯ** о реформировании системы органов государственного управления, трудностях диалога и роли экспертов.*

— Реформа органов госуправления в Беларуси сводится главным образом к сокращению численности чиновников. Можно ли считать этот процесс реформированием и в каких именно реформах, по мнению экспертного сообщества, нуждаются государственные структуры?

— Причина скорее даже не в численности, а в необходимости повышения зарплат тем, кто остается работать. Поскольку тезис о повышении зарплат для госслужащих оказался бы не слишком привлекательным для общественности, его, очевидно, попытались смикшировать идеей о сокращении.

Что касается реформ, то исходить тут надо из того, в чем заключается роль государства. Его главная функция — эффективное распределение средств на общественные нужды. Нужно понимать, чего мы хотим достичь как общество в целом и как распределить имеющиеся и ожидаемые средства для достижения этих целей. А затем нанять для этого соответствующих людей: реформировать существующий госаппарат, набрать других, привлечь, если требуется, дополнительные силы.

Основная задача госаппарата — разработка адекватной государственной политики. Важно, чтобы в госструктурах были люди, которые сумеют это делать. Это и есть главная цель реформ.

— Вы говорите, что обществу нужно определиться, чего именно мы хотим достичь. Однако буквально на днях было опубликовано интервью известного социолога, директора НИСЭПИ профессора Олега Манаева, в котором он говорит, что белорусское общество очень разнородно. Причем видение будущего страны зачастую диаметрально противоположное: Восток или Запад, рыночная или плановая экономика... Как же общество может договориться, какое ему нужно государство и какой госаппарат?

— Разные взгляды — это нормально. В мире вообще мало монолитных, униформных стран. Практически в любом обществе есть группы, которые видят будущее страны по-разному. И как раз в ситуации, когда они не имеют большого опыта договоров, публичных дискуссий, роль ответственного государства заключается в том, чтобы эту дискуссию организовать.

К тому же по некоторым позициям у больших групп есть консенсус. Скажем, независимость страны, экономические интересы белорусов, сотрудничество со всеми взаимовыгодными партнерами. Так что фундамент, на котором можно строить диалог, уже есть.

— Но процесс с мертвой точки практически не двигается. Есть интересные инициативы, например, Европейский диалог о модернизации с Беларусью. Однако полноценного диалога пока не получается, несмотря на старания ЕС. Максимум, что есть на сегодня, — это работа экспертных групп по различным направлениям. Почему все попытки усадить различные группы, представляющие белорусское общество, за круглый стол не имеют особого успеха?

— Первый шаг на пути любых реформ — это оценка существующей ситуации. Необходимо признать, что существующая модель не отвечает текущим и грядущим вызовам и что ее необходимо реформировать. Полноценной оценки ситуации у нас нет. Не могут пока решить эту задачу и независимые эксперты, поскольку нам не хватает информации. Ее либо нет в открытом доступе, либо, как мы подозреваем, порой ее нет как таковой.

Что касается госорганов, то у них, естественно, нет заинтересованности в том, чтобы объявлять о наличии родовых проблем или о том, что система не является адекватной текущим социальному и экономическому моментам.

Вот из-за трудностей с признанием существующей позиции диалог и тормозится.

— Отчасти реформа органов госуправления — это вынужденная мера: поскольку наблюдается отток чиновников в коммерческие структуры, для сохранения на госслужбе хороших специалистов необходимо увеличивать зарплату. Однако, по имеющейся информации, были предложения более глубоких реформ. Например, вообще ликвидировать ряд министерств и ведомств. Однако эти инициативы не получили поддержки.

— Тут минимум две причины. Первая — опять-таки не обозначены проблемы текущей ситуации. Проблема заявлена как необходимость повышения доходов госслужащих за счет сокращения аппарата и его оптимизации. Причем возникшие трудности списываются на экономический кризис. Но никто не говорит о том, что государство берет на себя много ненужных функций, а аппарат организован неэффективно. Ведь это означало бы признать наличие более глубоких проблем.

Вторая причина в том, что госаппарат — это становой хребет политической системы и излишние пертурбации могли бы повысить уровень напряженности, которая, по некоторым сведениям, в госаппарате уже имеется.

— Но что будет итогом такого реформирования? Штаты будут сокращены, а функции — нет. На выходе мы рискуем получить еще более неповоротливую и медлительную структуру?

— Мы можем оценивать ситуацию только по обрывочным сведениям, поскольку многие документы, касающиеся реформы органов госуправления, предназначены для служебного пользования. Однако уже очевидно, что основные сокращения затронули местные органы власти, которые и так были перегружены различными функциями. И на этом уровне вполне вероятен рост напряженности, связанной с тем, что граждане не смогут получить своевременные ответы на свои социальные запросы.

— От каких функций государство сегодня могло бы отказаться? И позволит ли этот гипотетический отказ (как вариант — ликвидация ряда министерств и ведомств) более эффективно, оперативно и качественно решать текущие задачи?

— Когда мы говорим о реформах, всегда полезно опираться на опыт тех стран, которые этот путь уже прошли. Идея, когда государство полностью уходит из ряда сфер и областей, была очень популярна во время трансформации политических режимов в Восточной Европе. Считалось, что государству достаточно уйти, и сразу появятся эффективные рыночные механизмы, возродится гражданское общество. Однако этого не произошло. И образовавшийся вакуум заполнили криминалом, хаосом. Значит, важен грамотный и постепенный уход государства, с передачей функций созданным институтам, готовым их принять.

Однако, как мне представляется, мы сейчас уже говорим об очень далеких планах, поскольку, перед тем как делать столь резкие шаги, необходимо понимать, с какой ситуацией мы имеем дело. И здесь мы возвращаемся к той же проблеме вакуума данных. Независимые эксперты могут пытаться описать проблему, сформулировать ее. Но конкретные данные, если они есть, в руках государства. Первая задача, стоящая сегодня перед госорганами, — найти ответы на вопросы, чем они управляют и какую страну видят перед собой.

— В Восточной Европе в момент проведения реформ их авторы пользовались огромной поддержкой в обществе. Вспомним поляков и программу реформ Лешека Бальцеровича и его команды. Так что же первично — общественное давление или инициатива самого государства? И может ли государство реформироваться самостоятельно, если в обществе нет ярко выраженного запроса на это?

— Эти два процесса могут идти параллельно. Общество не спонтанно приходит к пониманию необходимости реформ, если, конечно, оно не доведено до крайности экономическими и социальными проблемами. Реформы — это большая разъяснительная работа. И в обществе, где пока нет традиций самоорганизации граждан, общественных инициатив, логично было бы государству взять на себя ведущую роль в этом процессе.

У нашего государства здесь хорошие позиции, которые пока не используются. Общество в большинстве своем все еще доверяет власти, с большой долей толерантности воспринимает ее инициативы. И ситуация для начала реформ все еще благоприятна.

Но реформы связаны с необходимостью признания текущих недостатков. И как раз тут возникают определенные проблемы. Хотя, в принципе нет ничего сложного в том, чтобы признать: мир развивается, и на каком-то этапе существующая модель тоже должна меняться, чтобы не отстать от общемировых процессов. Это совершенно естественный процесс.

— Есть ли у независимых экспертов концепция, а может, и детализированные предложения по реформированию органов госуправления?

— Как раз сейчас мы над этим работаем. И первая задача, которую ставим перед собой, — измерить эффективность работы госорганов. В случае с коммерческой структурой это просто: есть прибыль — значит, работает хорошо. С органами госуправления дело обстоит сложнее, поскольку ответ зависит от того, с чьей точки зрения мы оцениваем эффективность.

Но это задача решаемая — в мире есть подходы для измерений: международные рейтинги, удовлетворенность граждан, партнеров и так далее. И сейчас мы работаем над исследованием, в котором анализируем различные практики оценки эффективности госорганов. Это будет полезно, в том числе и при планировании будущих реформ.

— Когда исследование будет готово — что станет следующим шагом?

— Эффективность связана с планированием, исходя из ясно очерченных социальных результатов. Кстати, наши госорганы гораздо эффективнее работают, когда есть исчислимый результат — построить N километров дороги, создать N койко-мест в больницах. А когда возникает ситуация выбора, порой случается затор. Но деятельность нужно строить так, чтобы в ситуации неопределенности был ясный и разумный способ ее преодолеть и выбрать наилучший путь с учетом ситуации, ресурсов и выбранного направления развития.

— Вы отметили, что глобальная реформа системы госуправления — это дело достаточно далекой перспективы. Однако промедление тоже имеет свои минусы. Чем оно может быть чревато для нашей страны?

— В худшем случае тем, что если мы не принимаем решения, то кто-то принимает их за нас. И не факт, что этот "кто-то" будет действовать в интересах Беларуси. Мы не находимся в изоляции, и если мы не определяем свое место в глобальных процессах, то все равно будем встроены в них, но уже как пассивные участники.

— Как-то известный российский журналист Владимир Познер рассказывал, как в США он за несколько часов получил новый паспорт взамен утерянного. Если сегодня начнем реформу госаппарата, то когда мы придем к такому результату?

— Реформы лишь кажутся массивными преобразованиями, проведение которых займет десятилетия. Опыт таких стран, как Грузия, показывает, что изменений можно добиться за два-три года. Но для этого, конечно, нужна политическая воля. Впрочем, в нашем правительстве работает немало профессионалов, которые понимают, что реформы необходимы и осуществимы.

Петр СТАРОБИНЕЦ.

ГРОШЫ

Паніка

“Беларусбанк” у ліпені страціў 2 трыльёны рублёў з-за дэвальвацыйнай панікі. Менавіта такую суму фізічныя ўкладчыкі знялі з рублёвых дэпазітаў, не пераводзячы іх у валютныя.

Паводле звестак “Беларусбанка”, якія прыводзіць АФН, сродкі фізічных асоб на 1 жніўня склалі 44 трыльёны рублёў. У тым ліку 18 трыльёнаў было ў нацыянальнай валюце.

Між тым, паводле папярэдніх звестак банка, на 1 ліпеня сродкі фізасоб складалі 45,5 трыльёна рублёў, у тым ліку амаль 20 трыльёнаў рублёў у нацыянальнай валюце.

Сродкі ў замежнай валюце за ліпень не змяніліся і склалі 3 мільярды долараў ЗША ў эквіваленце. Гэта значыць, што, здымаючы беларускія рублі, беларусы перавялі іх у валюту, але ў банк не панеслі.

ГУЧНЫЯ СПРАВЫ

Крымінальную справу Тацццяны Бандарчук працягнулі да кастрычніка

Следчаму камітэту Беларусі спатрэбілася яшчэ два месяцы на расследаванне справы былога дырэктара Белдзяржцырка. Пра гэта паведаміў прадстаўнік Следчага камітэта **Павел Траулька**.

Тацццяну Бандарчук падазраюць у эканамічных і службовых злачынствах. Артыкул — сур'ёзны, магчымае пакаранне — таксама. Тым не менш Бандарчук не арыштавалі.

“Калі Дзяржкантроль вырашыў адкрыць крымінальную справу і мяне проста забіць, дык разбярэцца кіраўнік дзяржавы — ён аб'ектыўны чалавек”, — заявіла “каралева цырка” ў самым пачатку следства. З таго часу Тацццяна Бандарчук сітуацыю не каментуе.

А яшчэ кажуць, што закон адзін для ўсіх...

Справа Белспажыўсаюза: дадаюцца новыя эпізоды

Сталі вядомыя некаторыя падрабязнасці справы супраць кіраўнікоў Белспажыўсаюза, якую распачалі следчыя КДБ напрыканцы ліпеня.

Тады стала вядома пра затрыманне шэрагу начальнікаў Белспажыўсаюза (у тым ліку старшыні Сяргея Сідзько), якія нібыта атрымлівалі вялікія хабары. У першых паведамленнях фігуравалі сумы да 500 тысяч долараў. На гэтым тыдні кіраўнік прэс-службы КДБ **Артур Стрэх** паведаміў падрабязнасці пра аднаго з затрыманых — былога начальніка ўпраўлення капітальнага будаўніцтва Белспажыўсаюза Дзмітрыя Калодзезнага.

“Калодзезны, калі быў начальнікам упраўлення капітальнага будаўніцтва Белспажыўсаюза, падчас рэалізацыі праекта па будаўніцтве крамы ў Лідзе на вуліцы Тухачэўскага дзейнічаў у інтарэсах камерцыйных структур, наўмысна злоўжываючы сваім службовым становішчам. У выніку Белспажыўсаюзу нанесены страты на суму каля 700 мільёнаў рублёў”, — расказаў прадстаўнік КДБ.

Але ці мае да гэтага эпізоду дачыненне былы старшыня Белспажыўсаюза Сяргей Сідзько, пакуль не вядома. Артур Стрэх адказаў так: *“У дадзены момант КДБ праводзіць следчыя дзеянні па выяўленні датычнасці да дзейнасці Калодзезнага іншых кіраўнікоў Белспажыўсаюза”.*

Паводле слоў Артура Стрэха, затрыманыя кіраўнікі Белспажыўсаюза і прадстаўнікі камерцыйных структур, якія таксама праходзяць па гэтай справе ў якасці падазроных, знаходзяцца пад вартай у СІЗА КДБ — так званай “амерыканцы”.

Суд Лівіі ануляваў прысуд траім грамадзянам Беларусі

Нагадаем, што беларусаў, украінцаў і расіян затрымалі ў жніўні 2011 года лівійскія паўстанцы, якія змагаліся супраць рэжыму Кадафі. Усім выставілі абвінавачанне як саўдзельнікам былых улад (яны нібыта аднаўлялі ваенную тэхніку). Самі затрыманыя казалі, што былі завербаваны для нафтаразведкі. Калі расіянін атрымаў пажыццёвае зняволенне, дык усе астатнія, у тым ліку і беларусы, былі асуджаныя на 10 гадоў зняволення.

Пра адмену прысуду ваеннага суда па выніках разгляду апеляцыі стала вядома ў сераду. Цяпер справу перададуць у грамадзянскі суд. Праз некалькі дзён стане вядома, якое абвінавачанне ён выставіць нашым землякам, якіх невядомая сіла занесла ў “гарачую кропку”.

ПРОГНОЗЫ И ИТОГИ

Не состоялся. А нужен ли он был?

Передо мной две публикации: недавняя статья в “Народной Воле” Светланы Калинкиной “Не состоялся” и материал “Нужен ли нам президент?” из еще черно-белой “Советской Белоруссии” за 6 марта 1992 года. Да-да, у меня оказался номер этой газеты более чем двадцатилетней давности.

Замечу, что тогда на страницах “Советской Белоруссии” состоялся разговор за “круглым столом” по проекту Конституции между членами конституционной комиссии В.Шолодоновым, В.Голубевым, И.Юхо, М.Чудаковым, В.Боровцовым, В.Кучинским, Г.Василевичем. Обсуждали разные вопросы, но главным был вопрос о необходимости для Беларуси должности президента.

Начинается публикация выдержкой их письма учителя А.Зайцева из Рогачевского района: *“...не нужен нам президент, как и не нужен институт президентского правления”.*

После этого суждения читателя вступают в разговор маститые юристы. Приведу для иллюстрации несколько характерных цитат. Тогда еще кандидат юридических наук, доцент юрфака БГУ **М.Чудаков:** *“...у многих наших сограждан боязнь, что президентство приведет к авторитаризму, единоличной власти. На мой взгляд, это надуманный аргумент”.*

М.Чудакову противоречит **Г.Василевич** (тогда — заведующий отделом по вопросам законодательства и правопорядка Президиума Верховного Совета): *“Однако статистика свидетельствует, что диктатура, и прежде всего военная, чаще устанавливается в государствах с президентской формой правления”.*

М.Чудаков отбивается: *“...Наш президент вынужден согласовывать свое мнение с парламентом, не может единолично назначать, кого хочет. Если парламенту правительство неугодно, он отправит его в отставку. Уверяю, у нас заложена парламентская форма правления”.*

В.Шолодонов (тогда — заместитель Председателя Верховного Совета): *“Считаю, что в сегодняшней ситуации к президентской форме правления надо относиться весьма осторожно”.*

М.Чудаков: *“Нам нужна должность президента”.*

В.Голубев (тогда — народный депутат): *“Зачем?”*

И.Юхо (тогда — доктор юридических наук, профессор юрфака БГУ): *“Я отвечу. Чтобы представлять республику в международных отношениях... Это вопрос престижа республики. ... Историческая постановка такова: сегодня необходим президент. Оппоненты боятся, что будет сильная власть? Но теперь она и нужна...”.*

В.Голубев: *“Что ж, возможно, при реорганизации Верховного Совета надо ... какие-то функции, которые предусмотрены в проекте для президента, предоставить Председателю Верховного Совета. Но не надо вводить иностранных понятий”.*

В.Боровцов (тогда — заведующий юридическим отделом Совета министров): *“Лично я склоняюсь все-таки к необходимости должности президента”.*

М.Чудаков: *“Позвольте еще один аргумент “за президента”. Его роль предполагается прежде всего как арбитра, посредника между ветвями власти. ...Реальное разделение властей без президента невозможно”.*

Что в итоге получилось, считай, через 19 лет президентского правления, мы все видим. Прав оказался Г.Василевич: президентская власть превратилась в диктатуру. Чем будете “крыть”, Михаил Филиппович Чудаков? Нужна ли должность президента, без которой вы не представляли в 1992 году будущее Беларуси?

Светлана Калинкина, похоже, прозрела первой. Ее вывод неутешительный: первый президент как государственный деятель *“все-таки не состоялся”.* И что сейчас делать?

Что думает по этому вопросу “отец-основатель” Конституции 1994 года Михаил Чудаков? Что не сработало в предложенном механизме “сдержек и противовесов”, почему президент не стал посредником между органами государственной власти? И как вывести Беларусь на столбовую дорогу цивилизации?

Михаил ПАСТУХОВ,
доктор юридических наук, профессор.

ПРЫКЛАД

Са смакам

Звычайна рэкламу мы не любім. Але ёсць прыклады, калі глядзіш на яе — і радуюцца і душа, і сэрца. Маю на ўвазе цудоўную серыю сацыяльнай рэкламы “Смак беларускай мовы”. Не раз была сведкам, як са здзіўленнем спыняліся ля гэтых плакатаў і беларусы, і госці нашых гарадоў. Нават ахвотна фатаграфуюцца на памяць.

Не ведаю, хто прыдумаў такі спосаб прапаганды і вывучэння роднай мовы, але хачу сказаць гэтым людзям вялікі дзякуй.

Таццяна Корбат, Мінск.

Ідэя праекта належыць рэкламнаму агенцтву “Белзнешрэклама”. Прычым гэта не дзяржаўны заказ. Прыватная фірма сама фінансавала і рэалізоўвала праект проста з любасці да роднай мовы.

Дызайнер Вольга Сянько расказвае:

— Ідэя рэкламы не толькі мая, гэта вынік працы “калектыўнага розуму”. Удзельнічалі і маркетолаг, і дызайнер, і менеджар па рэкламе, і нават дырэктар. Мы хацелі проста падтрымаць нашу мову. Вырашылі паказаць гэта стаўленне праз “смак” — праз сапраўды смак мовы: гэта і прыгожа, і проста, і зразумела. Ды і мінакі на вуліцах хоць нешта запомняць.

ИЗ-ЗА РЕШЕТКИ

В первую очередь от всей души хотел бы поблагодарить вас за ваши слова поддержки. Действительно, время летит, и вот уже позади остались три года заключения. Однако ничто мне не кажется напрасным, когда я вижу искреннюю поддержку со стороны совершенно различных людей, единых в своем неравнодушии. Надеюсь, в скором времени отпадает необходимость выражать солидарность с политзаключенными за неимением последних.

От чистого сердца желаю вам оставаться честными, неподконтрольными и уважаемыми людьми. Надеюсь, “Народная Воля” завоюет еще больше читателей и сможет нести свет истины даже во времена, когда царствует мрак.

С уважением —

Александр ФРАНЦКЕВИЧ.

г.Ивацевичи.

ОТ РЕДАКЦИИ

Александр ФРАНЦКЕВИЧ — один из тех, кто был осужден по так называемому “делу анархистов” и признан правозащитниками политзаключенным. Уже в сентябре он должен выйти на свободу. Ждем!

КРАСНОРЕЧИВЫЕ ЦИФРЫ

«Социалку» урезали на миллиард, зато госрасходы увеличили в 2,7 раза

Тарифная ставка учителей и педагогов повышена с 1 сентября на 25%, но и работать им придется больше. А что такое тарифная ставки без премиальных, материальной помощи и других доплат, которые можно вообще убрать и, как говорится, дело с концами. В итоге будете получать столько же или еще меньше, но при большей выработке.

К чему бы это? К тому, что расходы на органы местного управления и самоуправления в г.Бресте в сравнении с 2012 годом выросли на 40 процентов, при том что, по утверждению самих властей, сокращение аппарата составило 25—30 процентов. Чиновникам горисполкома при этом рабочий день не увеличили и тетради дома проверять не заставят. Как видим, “справедливость” налицо.

В целом же статья расходов на общегосударственную деятельность горисполкома увеличилась за год в 2,7 раза. В то же время отчисления на социальную политику сократились на 1 миллиард рублей. В самой же социальной политике молодежи отвели целых 0,3%, из них половину отдали горкому БРСМ. Вот оно — будущее! Именно о нем так любят говорить по телевизору и писать в государственных газетах. И из этих крох половина достается одной общественной организации!

В этом году непонятным образом исчезла из бюджета такая статья, как “Охрана окружающей среды”. Может, мы плохо смотрели бюджет, а может, действительно с окружающей средой теперь все в порядке. Перефразируя известную пословицу: есть статья — есть проблема, нет статьи расходов — нет проблем. А значит, получается, что нет проблем в городе с дикой природой, и нашествие бобров этому только подтверждение? Хотя стоит признать, что зловония в городе стало значительно меньше с момента проведения кампании “За чистый воздух!”.

Практически в каждой статье расходов есть подстатья “другие расходы”. Так вот в целом по городу это составляет 106 миллиардов белорусских рублей. Например, в статье “Социальная политика” “другие расходы” составляют 46,9%. Напрашиваются вопросы: что это за другие расходы? Куда конкретно будут потрачены эти деньги? Кто об этом знает и знает ли вообще, если даже в бюджете не отражено?

А может, и не было бы столько вопросов и сомнений, если бы власти прислушались к инициативе активистов “Говори правду”. В феврале этого года мы внесли ряд предложений в Брестский городской Совет депутатов и Брестский горисполком. Например, мы просили в будущем, перед направлением проекта бюджета для утверждения в городской Совет депутатов размещать его на сайте исполкома и проводить по нему общественные обсуждения. Ведь сегодня процесс разработки, обсуждения и утверждения бюджета протекает без участия граждан.

Конкретного ответа на свои предложения мы так и не получили. Вот только после обжалования ответа Брестский областной Совет депутатов все же предложил Брестскому городскому депутатов в дальнейшем принимать во внимание рекомендации и предложения граждан, направленные на улучшение деятельности органов власти.

Так что каждый из нас может проанализировать бюджет своего города (района, страны) на “вкус и цвет”. Если, конечно, найдет его. Но это уже другая история.

Анна КАНЮС,
Игорь МАСЛОВСКИЙ.

Брест.

Фота
photo.bymedia.net

Маўчаць нябёсы...

Не ўсе, хто трыумфуе сёння,
Сунялі бальшавіцкі сверб.
На месцы зрынутай Пагоні
Красуецца савецкі герб.

А радасць жа у іх якая,
Што разарвалі Волі Сцяг...
І раць дачаснікаў гуляе,
Ступіўшы на нядобры шлях.

...Да ўлады рвуцца, як да касы.
І толькі здолеў атрымаць
Мандат ад раўнадушнай масы,
То хваласпеў ужо чуваць.

І ты цяпер — вяршыцель лёсаў,
Не замаўкае трубаў медзь...
Ды толькі трэба ад нябёсаў
На ўладу блаславенне мецъ!

Юрый ВЯРБІНСКІ.

Віцебская вобласць.

АКТУАЛЬНЫЯ ПЫТАННІ

У школы вяртаецца вывучэнне прадметаў на павышаным узроўні

З 1 верасня ў 10-х класах сярэдніх школ дазваляецца арганізоўваць вывучэнне асобных вучэбных прадметаў на павышаным узроўні. Пра гэта паведаміла ўпраўленне агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі.

“Настаўніцкая газета” дала тлумачэнні па пытаннях, якія найбольш часта задаюцца ў сувязі з чарговымі зменамі ў школьнай праграме.

Якую колькасць вучэбных прадметаў можна выбраць вучню 10-га класа сярэдняй школы для вывучэння на павышаным узроўні?

Прадметы будуць згрупаваны па кірунках — фізіка-матэматычны, хіміка-біялагічны, філалагічны, грамадазнаўчы.

На павышаным узроўні ў рамках вучэбнага раскладу могуць вывучацца толькі два вучэбныя прадметы адпаведнага кірунку. Далей па жаданні навучэнцаў і іх законных прадстаўнікоў за кошт гадзін, што выдзяляюцца для правядзення факультатыўных заняткаў, можна працягнуць вывучэнне на павышаным узроўні як раней выбраных вучэбных прадметаў, так і іншых вучэбных прадметаў з пераліку тыпавога вучэбнага плана.

Якая колькасць навучэнцаў можа быць у групе?

Колькасць навучэнцаў у групе павінна быць такой жа, як і колькасць навучэнцаў на факультатыўных занятках.

У адпаведнасці з пунктам 62 Палажэння аб установе агульнай сярэдняй адукацыі, зацверджанага пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 20 снежня 2011 г. № 283, напаўняльнасць групы пры правядзенні факультатыўных заняткаў ва ўстановах, размешчаных у сельскай мясцовасці, складае не менш за 3 навучэнцы, ва ўстановах адукацыі, размешчаных у гарадах і пасёлках гарадскога тыпу, — не менш за 5 навучэнцаў.

Ці будзе нейкі адбор сярод навучэнцаў у клас з вывучэннем асобных вучэбных прадметаў на павышаным узроўні?

У 2013/2014 годзе адбору ў такія класы не будзе. Усе жадаючыя вывучаць тыя ці іншыя вучэбныя прадметы на павышаным узроўні будуць залічаны.

Ці ў кожнай школе магчыма адкрыццё класаў з вывучэннем асобных вучэбных прадметаў на павышаным узроўні, калі для гэтага ёсць умовы?

Заснавальнік установы адукацыі сумесна з кіраўніком сярэдняй школы будуць вызначаць сярэднія школы, у якіх адукацыйны працэс з вывучэннем асобных вучэбных прадметаў на павышаным узроўні будзе арганізаваны ў 10-х , а затым у 11-х класах з улікам усіх складнікаў, а менавіта: якія ўстановы адукацыі размешчаны побач, які кадравы патэнцыял, матэрыяльна-тэхнічная база ўстановы адукацыі і, вядома ж, зацікаўленасць навучэнцаў і іх законных прадстаўнікоў у дадзенай адукацыйнай паслузе.

Ці можна будзе пераходзіць у іншыя школы, дзе з’явіцца вывучэнне ўпадабаных асобных вучэбных прадметаў на павышаным узроўні?

Навучэнец для працягу навучання мае права выбару любой установы адукацыі.

Як будуць здаваць выпускныя іспыты навучэнцы, якія вучацца ў класах з вывучэннем асобных вучэбных прадметаў на павышаным узроўні?

Паколькі вучэбныя прадметы могуць вывучацца на розных узроўнях, то і заданні для выпускных іспытаў у 11-м класе па вучэбных прадметах, якія вывучаюцца на павышаным узроўні, будуць адрознівацца ад заданняў для выпускных іспытаў па вучэбных прадметах, што вывучаюцца на базавым узроўні.

З НАТУРЫ

Хітрыя курапаткі

З наступленнем замаразкаў каля майго дачнага падвор’я з’явілася чародка курапатак, і, мусіць, галодная снежная зіма, якая потым наступіла, прымусіла іх трымацца каля людзей. Я трымаў курэй, і штосьці з ежы ім заўсёды перападала, і толькі з надыходам вясны, калі з’явіліся чорныя лапіны зямлі, мае крылатыя “кватаранты” зляталі, а праз нейкі час зноў нагадвалі пра сябе.

Тым часам прыйшла пара сяўбы, а затым і даглядання дачных пасеваў. Асаблівы клопат пра бульбу і яе злосных шкоднікаў — каларадскіх жукоў. Аднойчы раніцай заглянуў на ўчастак і вачам сваім не паверыў: на пасевах бульбы гаспадарылі курапаткі. Па баразне, моцна размахваючы крыламі, бегла адна вялікая птушка, а ўслед — астатнія меншыя суродзічы, якія і дзяўблі жукоў, што ўпалі на зямлю.

Даўно ведаў, што крылатыя памочнікі паядаюць шкоднікаў бульбы, а вось каб такім чынам — убачыў упершыню. Напэўна, курапаткі вырашылі аддзячыць мне за тое, што я ім даў прытулак на дачы, карміў іх, тым самым дапамогшы ў марозную зіму ім выжыць.

Анатоль ШАРАЕЎ.

г.Фаніпаль.

ЗЕМЛЯКІ

З роду Андраноўскіх

Нядаўна, яшчэ раз праходзячы па старых кобрынскіх могілках, што непадалёку ад кансервавага завода, на магільным камені я прачытала: “Антоній Андраноўскі, памёр у 1887 г. ва ўзросце 73 гадоў” (на польскай мове). Гэта ж магіла бацькі нашага земляка з-пад Кобрына Юзэфата Іпаліта Андраноўскага, паўстанца 1863 года, які памёр у 1905 годзе ў Сібіры, але пахаваны ў Кобрыне. Але дзе? Магчыма, лёс паспрыяе даведацца і пра гэта.

Лёс першы

У вёсцы Андронава (сёння прыгарад Кобрына) у 1841 годзе ў сям’і небагатага мясцовага шляхціца Антонія Андраноўскага нарадзіўся сын. Імя яму далі Юзэфат Іпаліт. Ахрысцілі немаўля ў адным з кобрынскіх касцёлаў.

На той час у Андронава было каля 300 насельнікаў. Пры царкве была прыходская школа. Канечне, Юзэфат у гэтую школу не хадзіў. Першапачатковую адукацыю ён атрымаў дома. Затым была вучоба ў Свіслачы і Варшаве.

Але, відаць, любоў да Радзімы Юзэфат адчуў рана, яшчэ дома, у маёнтку свайго бацькі. Бо як зразумець яго жаданне далучыцца да антыцарскага студзеньскага паўстання 1863 года. Юзэфату на той час было 22 гады.

За час знаходжання ў атрадзе, які сфарміраваўся ў нас на Кобрыншчыне, Юзэфат Андраноўскі стаў даверанай асобай Р.Траўгута і прайшоў праз усе выпрабаванні лёсу разам з паўстанцамі.

А на пачатку 1864 года Ю.Андраноўскі з дзесяццю іншымі паўстанцамі трапіў у палон. Год трымалі яго ў гродзенскай турме. Затым адправілі ў пажыццёвую высылку ў Сібір. Спачатку быў Бійск, дзе аселі каля 500 паўстанцаў. Ю.Андраноўскі працаваў у судзе пісарам. За працу атрымліваў па шэсць рублёў у месяц. На той час гэтых грошай хапала на пражыццё.

А праз чатыры гады яго адправілі ў Томск. Там ён быў касірам на вінакурным заводзе вядомага сібірскага багацея. За добрую працу гаспадар павысіў Юзэфата да кіраўніка гаспадаркі. Яго прыкмеціла і гаспадарова дачка. З ёй Ю.Андраноўскі ў 1875 годзе ажаніўся.

З цягам часу наш зямляк адкрыў сваю справу і сам стаў гаспадаром вінакурнага завода і бровара ў Барнауле. А тут і царскі ўрад абвясціў пра амністыю паўстанцам 1863—1864 гадоў. Выкарыстаўшы магчымасць пабываць на радзіме, Юзэфат у 1887 годзе прыязджае ў Кобрын. І так здарылася, што да свежай бацькавай магілы...

Яго наступныя паездкі ў Кобрын былі ў 1892-м і 1895 гадах. З сабою Андраноўскі па чарзе браў сыноў. У адной з паездак з ім быў сын Максіміліян. Гэта здарылася ў 1904 годзе. Яны тады купілі ў памешчыка Штэра 4800 дзесяцін зямлі каля мястэчка Гарадзец, што за 15 кіламетраў ад Кобрына. Маёнтак меў назву Палагін. У тым годзе Ю.Андраноўскі нечакана захварэў. Падлячыўшыся ў Варшаве, з сынам адбыў у Барнаул. Аднак хвароба была смяротнай, і там Ю.Андраноўскі ва ўзросце 64 гадоў памёр.

Але перад смерцю ён паспеў скласці завяшчанне, ахвяруючы грошы на пабудову каталіцкага сабора ў Барнауле і на збудаванне часткі касцёла Успення Прасвятой Дзевы Марыі ў Кобрыне. Тую частку назвалі “цярністы шлях”. І па яго волі ягонае цела прывезлі ў Кобрын. Тут і пахавалі. Але дзе? Ніякіх звестак да гэтага часу няма. Ёсць толькі здагадкі.

Хутчэй за ўсё ён знайшоў вечны прытулак на старых гарадскіх могілках, што паміж касцёлам і царквой на цяперашняй Першамайскай вуліцы.

Некалькі радкоў пра гэты кобрынскі некропаль. Ніхто ўжо не ведае яго гісторыі. Яшчэ ў 1920-х гадах тут было ўсё дагледжана не горш, чым на могілках Сэн-Жэнеўе дэ Буа ў Парыжы ці на Ваганькаўскіх у Маскве. Ды баі чырвонаармейцаў і белапалякаў пакінулі нам сляды незразумелай помсты вандалаў у будзёнаўках (са слоў відавочцаў).

Другая хваля рабаўніцтва і разбурэнняў пачалася ў 1939 годзе. ПацІху пачалі знікаць мармуровыя анёлы з магіл, раскопваліся і самі магілы (шукалі золата). Усё гэта варварам сыходзіла з рук.

А далей — болей. Спачатку — акупацыя, а пасля вайны праз дарогу былі збудаваны казармы для салдат і гаражы для аўтамашын. Тады капалі ўжо без сораму. І, відаць, знаходзілі каштоўнасці. Бо пазней чорнашукальнікі арудавалі тут рыдлёўкамі да 90-х гадоў мінулага стагоддзя. І толькі ў 1990-я гады з ведама ўлады былі выдзелены сродкі на захаванне паўразбуранага. Могілкі агарадзілі высокім плотам, параскіданыя косці сабралі і пахавалі.

Вельмі сімвалічна наступнае: калі стаць побач з любым магільным каменем, то з аднаго боку бачны крыж праваслаўнай царквы, а з другога — вежа касцёла. Паміж дзвюма святынямі пахаваны дзеці аднаго Хрыста.

Пахаваны. Не, былі пахаваны. Сёння там па калена пустазелле. Праўда, хмызняк крыху высеклі.

Відаць, ужо ніхто не знойдзе магілу малодшага Андраноўскага.

Хоць цуды бываюць!

Жадаючы знайсці спачын на Радзіме, наш герой дбаў і пра памяць. Думаў правільна! Злачынна рабілі тыя, хто рабаваў магілы, не баючыся кары Боскай.

Лёс другі

Аднак вернемся да Андраноўскіх. Да сына Юзэфата — Максіміліяна.

Вышэйшую адукацыю ён атрымаў у Кракаве. У час Першай сусветнай вайны ўзначальваў Сібірска-Польскі банк у Томску. Кастрычніцкую рэвалюцыю не прыняў. Жыў у Варшаве.

У 1922 годзе прыязджаў у свой маёнтак Палагін, што каля Гарадца. Але ўбачыў там усё разбураным. У гэтых мясцінах ішлі баі белапалякаў з чырвонаармейцамі. Пазней ён тыя землі прадаў.

Апошні яго прыезд і сёння помняць старажылы з Гарадца (В.М.Чэрчук — былы настаўнік). Асабліва запомніліся ягоныя рысы твару. Відаць, кроў мацісібірачкі была мацнейшая за шляхецкую кроў славяніна Андраноўскага...

Ніна МАРЧУК,
краязнаўца.

НЕЛЬГА МАЎЧАЦЬ!

Моваздрадцы

Некалькі месяцаў таму я надрукаваў у "Народнай Волі" артыкул аб невыкананні дзяржаўнымі чыноўнікамі палажэнняў Канстытуцыі аб двухмоўі і дзяржаўнасці беларускай мовы. З водгукамі чытачоў пазнаёміўся ў інтэрнэце. Адзін мой апанент сцвярджае, што *"гэтае патрабаванне не выконваюць не толькі дзяржаўныя чыноўнікі, а і ўвесь беларускі народ".*

Спачатку такі погляд на ўзнятую патрыятычна настроенай грамадскасцю праблему мне падаўся звычайным глупствам, думкай чалавека, не зусім дасведчанага ў пытаннях педагогікі і псіхалогіі. Але праз нейкі час я зразумеў, што выказваў яе чалавек, які да дзяржаўнасці беларускай мовы ставіцца адмоўна і нават варожа. Мала гэтага. Я ўпэўніўся, што гэта выказванне — своеасаблівае шытае белымі ніткамі апраўданне парушэння Канстытуцыі дзяржаўнымі чыноўнікамі, спроба легітымізаваць засілле рускай мовы ў суверэннай дзяржаве. Ды і на самай справе, калі прадоўжыць лагічны ланцужок, узяўшы за аснову гэты сафізм, дык можна прыйсці да наступнага заключэння: "Дык навошта ж ты распінаешся, калі беларускі народ думае паіншаму? Беларуская мова яму не патрэбна. Ён сам добраахвотна за сродак зносін выбраў мову вялікага суседа — мову вялікаросаў. А ты выступаеш супраць народнай волі, і таму месца табе за межамі нашай дзяржвы, бо ты яе вораг і адшчапенец з так званай пятай калоны".

Тое, што наш народ выбраў, мы ведаем з вынікаў сумна вядомага рэферэндуму. Паверыўшы ў добрасумленнасць нашых чыноўнікаў, у іх чэснасць, наш народ не адмовіўся ад роднай мовы, а надаў ёй аднолькавы статус з рускай як другой дзяржаўнай. Наш народ наогул вельмі даверлівы і паслухмяны. Яму і ў галаву не магло прыйсці, што дзяржаўная эліта зробіць усё, як гэта ёй хочацца, і прыдумае такі пралаз для прыніжэння беларусаў, як "выбар мовы".

Там, дзе роўнасць, яшчэ раз падкрэсліваю, выбару не павінна быць, бо выбіраюць тады, калі адно з двух горшае за другое. А мова нашага народа не горшая за ўсе другія сусветныя, ёю можна карыстацца ва ўсіх галінах ведаў, і ў інтэрнэце таксама. Але для гэтага яе трэба добра ведаць і вывучаць усё сваё жыццё, як усякую іншую.

А той праславуты выбар мовы, на маю думку, маглі падкінуць дэпутатам Вярхоўнага Савета толькі ворагі беларушчыны, адшчапенцы з "пятай калоны", але не заходняй, а прарасійскай. А тое, што яна, прарасійская "пятая калона", існуе і заваёўвае ў нашай маладой суверэннай дзяржаве падманам і няпраўдамі ўсё новыя і новыя пазіцыі, ужо ні для кога не сакрэт.

Прыклад таму — наша дыскусія. На старонкі дзяржаўных газет яна не выплюхнецца, бо іх рэдактары, здаецца, маюць нейкі сакрэтны загад наогул пазбягаць усялякіх усенародных абмеркаванняў. Паспрабаваў былы рэдактар "Звязды" Уладзімір Наркевіч распачаць спрэчкі аб становішчы беларускай мовы ў нашай краіне ў адзінай беларускамоўнай дзяржаўнай газеце — пазбавіўся пасады за некалькі месяцаў да выхаду на пенсію. А Алесь Карлюкевіч, яго заступнік, за беларускую мову заступіцца ўжо баіцца, бо ведае, чым гэта можа скончыцца.

Нашым чыноўнікам вельмі хочацца, каб беларускі народ на самай справе адрокся ад мовы сваіх продкаў, ад мовы свайго роду, ад сваёй гістарычнай спадчыны. Склалася такое становішча, што амаль усе дзяржаўныя беларускія газеты ўжо толькі назвы маюць беларускамоўныя (ды яшчэ, праўда, выхадныя даныя), а ўсе іншыя матэрыялы падаюцца толькі на рускай мове. І сапраўды, мусіць, мову адняло ў іх рэдактараў і журналістаў. А можа, сумленне? Ды і ў адзінай дзяржаўнай беларускамоўнай газеце "Звязда" цэлыя старонкі ўжо выходзяць на рускай мове (я маю на ўвазе розныя там аб'явы, дэкларацыі і паведамленні), быццам бы па-беларуску немагчыма нічога ні аб'явіць, ні паведаміць, ні дэклараваць!

Пра тэлебачанне і гаварыць ужо не трэба! Хоць бы адзін канал украінскі, польскі, літоўскі ці латышскі! Ды і беларускі толькі-толькі з'явіўся. Дзе там! Беларусы гэтыя мовы не ведаюць, сцвярджае наш чыноўнік! Няўжо ўсе-ўсе? Няўжо не жыве ў Беларусі ніводнага адукаванага беларуса, украінца, паляка, літоўца, латыша, які хоча ведаць мову сваіх продкаў? А можа, уся прычыны ў тым, што там, у суседніх краінах, дыскусіі не забаронены? Ці ў тым, што зараз ва Украіне ідзе барацьба яе патрыётаў з расійскай моўнай экспансіяй і ўкраінская патрыятычна настроеная інтэлігенцыя кожны дзень адстойвае свой гонар — родную ўкраінскую мову, правa на яе дзяржаўнасць, без якога не можа, як яны лічаць, быць сапраўднага дзяржаўнага суверэнітэту?

А можа, і праўда, што беларускі народ адрокся ад роднай мовы? Не, яго ад яе адвучылі ці адвучваюць паступова. І робяць гэта беспакарана і нахабна.

Прыедзьце ў вёску — людзі старэйшага пакалення амаль усе гавораць на літаратурнай беларускай мове або на мясцовым беларускім дыялекце, а моладзь — у асноўным на трасянцы. А прычына ўсяго гэтага — у школе. Вясковая школа, якая раней была цалкам беларускамоўнай, сёння такой ужо не з'яўляецца, бо выкладанне многіх прадметаў там вядзецца... на трасянцы. З'явілася цэлая "плеяда" маладых настаўнікаў, якія прыйшлі ў вясковую школу з рускамоўных ВНУ (а іншых жа няма!) і, карыстаючыся правам выбару мовы, выкладаюць свой прадмет па-руску, хаця ў вучняў на партах ляжаць беларускамоўныя падручнікі, па якіх яны рыхтуюць дамашнія заданні і працуюць падчас урокаў. Паслухайце хоць раз мову вучняў і мову настаўніка на такім уроку — вось адкуль вытокі той славутай трасянкі! З нашай беларускамоўнай школы! Ды і няма ў нас яе ўжо, славутай вясковай беларускамоўнай, якая дала Радзіме цэлую кагорту цудоўных пісьменнікаў і вучоных.... Цяпер дакументацыя і ў вясковых школах вядзецца часцей толькі па-руску, нарады і педагагічныя саветы — таксама, уся выхаваўчая работа — абавязкова, нарады настаўнікаў і дырэктараў у раёне, вобласці і краіне — без сумненняў... Зрэдку толькі пачуеш калі-небудзь выступленне на літаратурнай беларускай мове якога-небудзь "апазіцыянера"... Думаю, што хутка дойдзе да таго, што і ў вясковых школах беларускую мову стануць выкладаць па рускамоўных падручніках.

Ні для кога не сакрэт, што, каб засвоіць тую ці іншую мову, трэба мець моўную практыку. Ці ёсць яна ў нашых настаўнікаў, нашых вучняў, нашых кіраўнікоў народнай (выбачайце, цяпер ужо дзяржаўнай!) адукацыі? І адкуль ёй узяцца? Рускамоўны дзіцячы садок — рускамоўная школа — рускамоўны ўніверсітэт ці іншая навучальная ўстанова — рускамоўная дзяржава! Адкуль ёй брацца, беларускасці?

"Што не зрабіў рускі штык, даробіць руская школа", — сказаў Міхаіл Мураўёў-вешальнік. Ён, душыцель паўстання Кастуся Каліноўскага, добра разумеў сэнс сваіх слоў, прадбачыў, што стане з Беларуссю, калі яна будзе зрусіфікавана. Прарок! Чаму б яго партрэты не павесіць ва ўсіх нашых школах побач з партрэтамі прэзідэнта і міністраў "нацыянальнай" адукацыі? Ён паказаў шлях, як зрусіфікаваць Беларусь, а яны яго ажыццявілі.

Чытаючы мой артыкул, нехта можа сказаць: рэдакцыя дала слова нацыяналісту. Хоць для мяне гэта не абраза, нацыяналіст у добрым сэнсе патрыёт сваёй Айчыны, — усё ж скажу: пасля заканчэння аддзялення рускай філалогіі Магілёўскага педінстытута я ўсё жыццё выкладаў у школе і прывіваў любоў да рускай мовы і літаратуры, вучыў сваіх вучняў "разумнаму, добраму, вечнаму", і ў першую чаргу — сумленнасці і справядлівасці, памятаючы запавет вялікага грамадзяніна М.А.Някрасава:

Иди к униженным,
Иди к обиженным —
И будь им друг!

Таму калі пад маскай добразычлівасці да народа хаваецца воўчая пашча, я не магу маўчаць!

Справа ў тым, што мова генетычна, як чалавечае аблічча, ад бацькі да сына, ад маці да дачкі не перадаецца. Літаратурнай беларускай мовай можна авалодаць толькі ў беларускамоўным асяроддзі, якое для гэтага трэба ствараць дзяржаве і грамадству на ўсіх узроўнях: ад школы і малога працоўнага калектыву да дзяржаўных кіруючых органаў-міністэрстваў і ўрада. У гэтым я бачу на сучасным этапе задачу чыноўніка-патрыёта, які паважае свой народ і робіць усё магчымае для яго як матэрыяльнага, так і сацыяльнага і духоўнага росквіту.

Паставіць жа вывучэнне беларускай мовы на навуковы ўзровень — задача школьнага настаўніка і кіраўнікоў дзяржаўнай адукацыі, ад дырэктара школы і яго намеснікаў да міністра.

У сучаснай рускамоўнай школе літаратурнай беларускай мове не навучыш, бо на яе адводзіцца мізэрная колькасць гадзін у вучэбных планах. Каб вучань змог авалодаць беларускай літаратурнай мовай на аднолькавым узроўні з рускай, тэрмінова трэба стварыць двухмоўную школу, двухмоўныя падручнікі, двухмоўны вучэбна-выхаваўчы працэс ва ўсіх установах дзяржаўнай адукацыі на аснове найноўшых дасягненняў педагагічнай і псіхалагічнай навукі. І гэта павінна былі зрабіць дзяржаўныя структуры яшчэ перад тым, як уводзіць канстытуцыйнае двухмоўе.

Беларуская мова, як і руская, у школе павінна стаць сродкам перадачы і засваення грамадска-гістарычнага вопыту чалавецтва, сродкам камунікацыі паміж школьнікамі і педагогамі, сродкам інтэлектуальнай дзейнасці (успрымання, памяці, мыслення і ўяўлення). І калі на ўроках біялогіі, матэматыкі ці іншай вучэбнай дысцыпліны адзін урок будзе гучаць на беларускай мове, а наступны — на рускай, то гэта будзе доказам сапраўднай брацкай роўнасці дзвюх славянскіх моў. Інакш пры сучасным тайна ад народа ўзаконеным аднабаковым двухмоўі (чытай: рускім аднамоўі) мы страцім адну з самых развітых і самых мілагучных славянскіх моў, а ў выніку — і сваю нацыянальную ідэнтычнасць, а з ёю — і дзяржаўны суверэнітэт.

А для чыноўнікаў, згодна з Канстытуцыяй Рэспублікі Беларусь, даўно пара, як гэта зроблена ў Казахстане і Расіі, увесці дзяржаўны экзамен пры прызначэнні на тую ці іншую пасаду на праверку ведання беларускай і рускай моў па праграме сярэдняй школы, бо ў нас ужо ёсць выпадкі, калі беларускай мовай не валодаюць нават кіраўнікі беларускамоўных школ. Так і хочацца сказаць: не кіраўнікі яны, а калекі.

Здзіўляе мяне і пазіцыя кіраўніцтва Расіі ў галіне моўнай палітыкі. Замест таго каб падтрымаць імкненні патрыётаў Беларусі і Украіны на адраджэнне родных моў і тым самым знайсці сабе верных прыхільнікаў на эканамічную інтэграцыю сярод гэтых народаў, Пуцін і яго паплечнікі ўсімі сродкамі стараліся і стараюцца навязаць дзяржаўнае двухмоўе праз сваю "пятую калону". У Беларусі ім гэта ўдалося, цяпер дамагаюцца прыняцця адпаведных законаў у братняй Украіне. І калі беларусы паддаліся на гэтыя хітрыкі і цяпер ціхенька сядзяць, нібы мыш пад венікам, зразумеўшы сваю памылку, то ва Украіне такое патрабаванне выклікала антырасійскія настроі і садзейнічанне на апошніх выбарах у Вярхоўную Раду ўзрастанню ўплыву радыкальных колаў. Украіна не хоча дзейнічаць па сцэнарыі, які прайшоў у Беларусі, бо да двухмоўя іх педагагічныя ўстановы не падрыхтаваны, навуковая дыдактычная сістэма двухмоўя нідзе яшчэ не распрацоўвалася. Ідэя дзяржаўнага двухмоўя ў нашых паўднёвых суседзяў выклікае негатыўнае стаўленне не толькі да яго прыхільнікаў і прапагандыстаў, але і да Расіі наогул.

На маю думку, палітыка Пуціна і яго паплечнікаў — гібельная для самой шматнацыянальнай Расіі. Не ад лёгкага, мусіць, жыцця амаль усе нашы былыя саюзнікі па былым сацыялістычным лагеры добраахвотна, нібы па камандзе, аказаліся ў шэрагах НАТА. А ўсё таму, што шавіністычныя колы Расіі не лічацца з інтарэсамі іншых народаў, стараюцца зрабіць іх сваімі калоніямі любымі спосабамі, у тым ліку і праз двухмоўе.

Міхаіл БАРАВУЛЯ, былы дырэктар школы.

Крупскі раён.

СІТУАЦЫЯ

У банкаў скончыліся рэсурсы?

У Беларусі спыняецца выдача льготных крэдытаў на будаўніцтва і набыццё жылля для тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў.

1 жніўня выдачу такіх крэдытаў пад 16% гадавых спыніў "Белінвестбанк", 5 жніўня "Беларусбанк" паведаміў, што часова не будзе прымаць заявы ад жадаючых атрымаць грошы пад 14% і 16% гадавых на будаўніцтва жылля. Заставаўся ўсяго адзін банк, які дапамагаў палепшыць жыллёвыя ўмовы на льготных умовах, — "Белаграпрамбанк". І тое толькі жыхарам сельскай мясцовасці, якія збіраліся абзаводзіцца жылплошчай у аграгарадках і вёсках. Для шматдзетных сем'яў, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, "Белаграпрамбанк" выдаваў крэдыты пад 12% гадавых, для астатніх ільготнікаў — пад 14%. Аднак з 9 жніўня прыём заявак спыніў і гэты банк.

Што здарылася, чаму адразу тры банкі спынілі льготнае крэдытаванне, усё ж такі ў краіне існуе план па будаўніцтве жылля, а без такіх крэдытаў людзі проста не змогуць будавацца? На 2013 год запланавана ўвесці 6,5 млн кв.метраў жылля, што адпавядае дакрызіснаму ўзроўню жыллёвага будаўніцтва. Сітуацыю журналістам патлумачыў начальнік упраўлення жыллёвага будаўніцтва Мінбудархітэктуры **Аляксандр Горваль:** *"Перад банкамі мы ўвесь час ставім пытанне: шукайце іншыя магчымасці для падтрымкі грамадзян у жыллёвым будаўніцтве, зніжайце працэнтныя стаўкі, дайце людзям скарыстаца крэдытамі. Банкі знайшлі такія рэсурсы і вызначылі планы па крэдытаванні, зыходзячы са сваіх фінансавых магчымасцяў. Зараз рэсурсы скончыліся. Будзем спадзявацца, што з часам яны з'явяцца".*

Аднак наўрад ці гэта здарыцца ў бягучым годзе. Напрыклад, "Беларусбанку" аб'ём выдачы крэдытаў на жыллё пад 16% і 14% гадавых быў устаноўлены пастановай Саўміна №1023, у памеры 440 мільярдаў рублёў. На 1 жніўня банк выдаў такіх крэдытаў амаль у 4 разы больш — на 1,6 трыльёна рублёў.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

ОФИЦИОЗ

А в результате уволят уборщицу

В правительстве и исполкомах грядут серьезные перестановки. На этот раз поставщиком новости о грядущей "стрижке голов" стал не глава государства, а глава правительства.

Основных тезисов доклада Михаила Мясниковича на заседании правительства, по сути, всего два.

1.Из-за невыполнения заданий по росту валового регионального продукта (ВРП) всеми регионами страны за первое полугодие текущего года недополучено 20 триллионов рублей.

2. Вместо исправления ситуации руководители областей обращаются в правительство с просьбой выделить дополнительные средства.

По сути, те же самые претензии он адресовал не только регионам, но и министерствам, концернам, конкретным предприятиям. В частности, критика прозвучала в адрес Министерства промышленности, Министерства сельского хозяйства, "Беллегпрома", которые затоварили склады. Досталось и самой любимой отрасли белорусских властей — нефтехимии, так как планы развития малотоннажного химического производства, лакокрасочной промышленности провалены. Причем Михаил Мясникович всем несправившимся грозил увольнением.

Если сегодня спросить премьер-министра: "А в какой отрасли у нас все хорошо?" — он, скорее всего, не будет знать, что ответить. Ситуация настолько непростая, что даже правительственные эксперты заговорили о необходимости девальвации белорусского рубля. Правда, пока никто не сказал главного — что при лечении системных стратегических болезней кадротрясение не помогает. Тем более что у нас оно проходит нисходящей волной. Премьер грозит увольнением министру, министр — директору, директор — начальнику цеха, начальник цеха — начальникам участков... А в результате уволят уборщицу.

Игорь МОРОЗОВ.

РЭПАРТАЖ

Сакрэтнае месца

Карэспандэнт "Народнай Волі" пабывала ў мінскім прыгарадзе, дзе ў таямніцы ад усіх працуюць над сусветнай аўтамабільнай сенсацыяй.

Каля двух месяцаў таму пасля некалькіх гадоў чакання расійскі палітык і адзін з найбагацейшых бізнесменаў **Міхаіл Прохараў** асабіста прадставіў публіцы першы серыйны "Ё-мабіль". Аўто, на якім падчас эканамічнага форуму ў Санкт-Пецярбургу праехаўся Прохараў, павінна было стаць сенсацыяй. Распрацоўвалі і збіралі яго ў атмасферы поўнай сакрэтнасці.

Мала хто ведаў, што "малой радзімай" маркі з'яўляецца пасёлак Калодзішчы пад Мінскам. Тут жа адбыўся і першы сакрэтны тэст-драйв, які крыху сапсаваў Прохараву трыумф, бо здымкі з'явіліся ў сеціве раней за афіцыйную прэзентацыю. Але таго факта, што аўтамабіль сабралі пад Мінскам, алігарх хаваць не стаў.

Калодзішчы. У інжынірынгавым цэнтры працуе чатыры дзясяткі чалавек, і нават кіруюць праектам нашы суайчыннікі. Нарадзіліся і выраслі ў Беларусі галоўны канструктар "Ё-мабіля" **Андрэй Гінзбург**, старшыня савета дырэктараў "Ё-аўта" **Андрэй Бірукоў**, дырэктар па маркетынгу **Дзмітрый Ярота**. Акрамя гэтага, аўтарам знешняга выгляду аўто стаў вядомы беларускі дызайнер **Уладзімір Цэслер**.

Зараз на пляцоўцы інжынірынгавага цэнтра ў Калодзішчах, дзе і нараджаюцца новыя "Ё-мабілі", пануе спакойная працоўная атмасфера. На жаль, новых аўто праз плот не відаць. Так што паўтарыць подзвіг невядомага фатографа, які зафіксаваў "гібрыднае народнае аўто", не атрымалася. Увогуле, з фота тут строга — прыватная тэрыторыя, камерцыйная таямніца, прамысловы шпіянаж і гэтак далей.

"Зразумейце, калі ласка: у адной газеце з'явяцца фотаздымкі нашага офіса і праз тыдзень тут будзе яшчэ дзясятак такіх, як вы, з фотаапаратамі, — патлумачыў забарону супрацоўнік інжынірынгавага цэнтра. — *Кажаце, бясплатная рэклама?.. Пакуль яшчэ рана. Вось праз месяц..."*

Але якога цуду трэба чакаць праз месяц, супрацоўнік так і не патлумачыў. Параіў толькі сачыць за навінамі, а за дазволам на здымку загадзя звяртацца да кіраўніцтва кампаніі.

На жаль, паразмаўляць з людзьмі, што ўласнаручна збіраюць "Ё-мабілі", не атрымалася. За высокі плот не патрапіць, а адзіны малады чалавек, якога ўдалося злавіць каля ўваходу ў цэнтр, толькі пасміхнуўся і выбачыўся, што не мае часу на размову.

А вось мясцовыя жыхары пра суседства з тэхналагічнай навінкай ведаюць і ставяцца да гэтага спакойна.

"*Шуму ад іх няшмат, так што скардзіцца няма на што,* — падзяліўся з "Народнай Воляй" пажылы мужчына, што жыве каля інжынірынгавага цэнтра. — *Сам Прохараў калі і прыязджаў сюды, дык, як кажуць, інкогніта. А вось "Ё-мабіль" я бачыў... Серабрысты такі, з налепкамі. Ну, прынамсі, мне падалося, што гэта быў той самы "Ё-мабіль"*.

А вось тутэйшыя браты Рафік і Адзік вельмі здзівіліся, калі пачулі, што літаральна пад іх носам збіраюць аўто. Абяцалі сачыць больш уважліва і прызналіся, што самі любяць наладзіць экстрымальны тэст-драйв.

"Калі б хто-небудзь ездзіў тут на новым незвычайным аўто, мы абавязкова ведалі б", — безапеляцыйна заявіў Рафік. І, падаецца, яны не паверылі, што ўпусцілі аўтамабільную сенсацыю, якая стваралася літаральна ў іх пад носам.

Пакуль дакладна вядома, што пад Мінскам сабрана толькі пяць "Ё-мабіляў", якія пасля Санкт-Пецярбургскага эканамічнага форуму падарожнічаюць па Расіі. Некалькі тыдняў таму на чорна-белым аўто па Маскве праехаў нават першы расійскі пілот "Формулы-1" **Віталь Пятроў**.

Адзначым, што інжынірынгавы цэнтр у Калодзішчах толькі калыска для будучых аўто. Па плане Міхаіла Прохарава, збіраць "Ё-мабілі" будуць у Расіі. Адкрыць завод плануюць ужо напрыканцы гэтага — на пачатку наступнага года. А значыць, дзіўныя двухкаляровыя красоверы перастануць быць таямніцай Калодзішчаў і атрымаюць пастаянную прапіску за межамі Беларусі. Хаця да іх стварэння беларусы прыклалі руку ў прамым сэнсе гэтага слова.

Марыя МАЛЕВІЧ.
Фота аўтара, yo-auto.ru

ДАВЕДКА

Што ж такое «Ё-мабіль»?

"Ё-мабіль" — расійскі гібрыдны аўтамабіль з электрычнай трансмісіяй, сілкаванне да якой будзе паступаць ад генератара і ёмістага назапашвальніка энергіі. Ё-красовер мае базавы поўны прывад. У аснове канструкцыі аўтамабіля ляжыць сталёвая рама, а кузаў выкананы са спецыяльнага пластыку і поліпрапілену. Па заявах распрацоўшчыкаў, прамысловая вытворчасць машын запланавана на пачатак 2015 года, пры гэтым кошт аўтамабіля будзе вельмі дэмакратычным — ад 13 да 15 тысяч долараў.

СЛЫШАЛИ?

Заплати за дорогу

Оплачивать проезд по платным дорогам Беларуси обязаны владельцы внедорожников, минивэнов, домов на колесах и подобного транспорта, зарегистрированного в Беларуси и других странах Таможенного союза.

Это относится к тем авто, масса которых составляет более 3,5 тонны. К таковым, к примеру, относится часть модификаций крупных внедорожников. Такую уточняющую информацию распространили представители системы BelToll, которая взимает сборы за проезд по белорусским дорогам. Также обращаем ваше внимание, что в системе BelToll высота транспортного средства не является критерием для оплаты проезда — водители транспортных средств с допустимой общей массой до 3,5 тонны включительно и высотой более 2,1 метра не должны оплачивать проезд.

ПАДЛІЧЫЛІ

Недабор

Па выніках уступнай кампаніі агульны недабор студэнтаў на дзённую бюджэтную форму навучання ва ўсіх ВНУ Беларусі склаў 1767 чалавек.

Пра гэта паведаміла прэс-служба Міністэрства адукацыі.

Усяго на гэтую форму навучання залічана больш як 22 тысячы чалавек, хоць планавалася набраць 24,1 тысячы першакурснікаў. Паводле даных Мінадукацыі, 1079 чалавек недабралі ВНУ сістэмы самога міністэрства, яшчэ 688 — ВНУ іншых ведамстваў.

Поўнасцю выканалі план прыёму сем ВНУ Мінадукацыі: Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Беларускі дзяржаўны эканамічны ўніверсітэт, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі, Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М.Машэрава, Мінскі дзяржаўны лінгвістычны ўніверсітэт, Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт транспарту.

Неабходную колькасць першакурснікаў набралі таксама дзве ВНУ Міністэрства культуры, усе ВНУ Міністэрства аховы здароўя, ВНУ Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання.

Акрамя таго, план прыёму на 2013 год выканалі Вышэйшы дзяржаўны каледж сувязі, Акадэмія МУС, Акадэмія кіравання, Камандна-інжынерны інстытут МНС і Гомельскі інжынерны інстытут.

Ва ўсіх астатніх — недабор.

КОРОТКО

В Европе впервые после экономического спада наметился рост

По данным агентства Евростат, во II квартале рост экономики составил 0,3 процента по сравнению с I кварталом этого года.

Локомотивом роста остается крупнейшая экономика сообщества — Германия, но хорошим сюрпризом стала ситуация во Франции. Здесь вместо прогнозировавшихся 0,2 процента экономика выросла на 0,5 процента.

Говорит представитель Еврокомиссии: *“Устойчивое восстановление экономики теперь в пределах досягаемости, но только в том случае, если мы будем и дальше принимать антикризисные меры на всех фронтах, сохранять темпы экономических реформ, контролировать долги и укреплять основы подлинного экономического и валютного союза”.*

Однако в Испании, Италии и на Кипре продолжается экономический спад. Кипр в этом плане стал “европейским рекордсменом”: экономика упала на 1,4 процента. Слово эксперту:

“Германия на подъеме. Неплохо идут дела во Франции, но посмотрите на юг Европы. Здесь положение отчаянное. Вот она, двухскоростная Европа, где Германия, находясь на подъеме, контролирует меры жесткой экономии. Так что я не думаю, что все проблемы еврозоны разрешились”.

И все же одной, похоже, стало меньшее. Португалия в квартальном исчислении продемонстрировала наибольший рост экономики — 1,1 процента. Европейские аналитики рассчитывают, что позитивная экономическая динамика в Европе продолжится и в III квартале.

Власти Венесуэлы борются с «похитителями волос»

Президент Венесуэлы Николас Мадуро призвал полицейских усилить борьбу с уличными бандами, которые промышляют тем, что отрезают у женщин волосы и сдают их в салоны для последующего наращивания или изготовления париков.

Мадуро заклеймил преступников, назвав их настоящей мафией, и заявил, что полиция и МВД должны совместно бороться с “похитителями волос”.

Фидель Кастро признался...

Бывший кубинский лидер Фидель Кастро заявил, что решил покинуть свой пост и передать власть брату Раулю, так как в 2006 году у него было диагностировано смертельное заболевание желудка.

В статье, опубликованной к 87-летию Кастро, лидер Кубинской революции утверждает, что не предполагал тогда, что ему удастся выжить и прожить еще семь лет. Также в статье Кастро признается, что еще в начале 1980-х годов советское руководство предупредило его, что больше не сможет вмешаться и защитить остров в случае вторжения американских войск. Однако, добавляет Фидель Кастро, тогда на помощь Кубе пришла Северная Корея, предоставив безвозмездную помощь в виде 100 тысяч винтовок.

Канцлер Германии Ангела Меркель начала предвыборную кампанию

Сигналом к началу предвыборной кампании стал митинг в средневековом городе Зелигенштадт. Несмотря на уверенное лидерство в рейтинге, Меркель пришлось непросто: на встречу с канцлером пришли не только сторонники ХДС-ХСС, но и те, кто готов был освистать политика. Меркель призывала избирателей подумать о действительно важных проблемах сегодняшней Германии, критикуя таким образом пункты программы “зеленых”:

“Сейчас вы должны решить, что для вас и вашей жизни более важно: то, что кто-то призывает вас не есть мясо по четвергам, или то, как мы преуспели за последние 8 лет в то время, когда я занимала пост канцлера, — то, что у нас снизилось число безработных с 5 до 3 миллионов человек”.

Правда, шанс победить у СДПГ небольшой — правоцентристы опережают своих главных соперников на 15%.

У СУСЕДЗЯЎ

Кватэры ў арэнду

Гэта новая праграма, якую распачынае польскі ўрад. Ён хоча інвеставаць у жыллё, якое здаецца ў арэнду. Арэндная плата за такую кватэру павінна быць напалову ніжэйшая, чым рынчачная. Паводле меркаванняў экспертаў, урадавай праграмай скарыстаюцца як забудоўшчыкі, так і грамадзяне, якія шукаюць таннае жыллё.

Міністэрства фінансаў аб’явіла, што на працягу чатырох гадоў плануе выдаткаваць на рэалізацыю праграмы 5 мільярдаў злотых (гэта больш за 1 мільярд 173 мільёны еўра). Арганізатарам праекта будзе Банк нацыянальнай гаспадаркі. Паводле планаў урада, арэнда такой кватэры будзе значна ніжэйшая, чым на адкрытым рынку нерухомасці. Паводле папярэдніх ацэнак аналітыкаў, за двухпакаёвую кватэру ў Варшаве ў рамках дзяржаўнай праграмы трэба будзе заплаціць 900 злотых у месяц (гэта 211 еўра). Тым часам на свабодным рынку арэнда падобнай кватэры каштуе нават 2 тысячы злотых (каля 470 еўра). На чарговым этапе праграмы ўрад плануе будаўніцтва 20 тысяч кватэр у найбуйнейшых гарадах Польшчы. Праграма стартуе не раней чым на пачатку наступнага года.

Пабудуюць музей Варшаўскай бітвы

Ён размесціцца ў мясцовасці Осаў, непадалёк ад сталіцы, дзе 13 жніўня 1920 года палякі разграмілі бальшавікоў, якія ішлі на Варшаву. За некалькі дзён да 93-й гадавіны “цуду на Вісле” ў Осаве аб’явілі пра адкрыццё музея перамогі над бальшавікамі. Ён будзе гатовы да сотай гадавіны бітвы ў 2020 годзе.

Будаўніцтва Музея Варшаўскай бітвы — гэта ідэя моладзі, якая штогод удзельнічае ў рэканструкцыі бітвы. Да канца жніўня яны абяцаюць запусціць інтэрнэт-старонку, прысвечаную будучаму музею, дзе можна будзе пабачыць архітэктурную канцэпцыю і план працы па стварэнні музея. Будаўніцтва яго будзе каштаваць каля 4 мільёнаў долараў. У наступным годзе на будаўнічай пляцоўцы пачнуцца першыя работы.

МНЕНИЕ

Почему никто не догонит США, а Китаю лидером в развитии новых продуктов не стать?

США и в будущем останутся ключевой силой в экономике, поскольку иммигрант, приезжающий в США, может в течение нескольких лет стать американцем, даже если он не идеально говорит по-английски, считает шведский экономист **Кьелль Нордстрем,** автор книги Funky Business.

“Правила американских фирм таковы, что неважно, откуда ты родом... Здесь известно, чего от тебя хотят и чего ты добился. И эти правила едины для всех: мужчин, женщин, американцев, иностранцев. Им все равно, мусульманин ты или лесбиянка: если ты хороший работник, ты с нами”, — объяснил Нордстрем.

“За десять с чем-то лет Европа экспортировала в США около 500 тысяч человек с университетским образованием”, — отметил он. По его словам, это огромная проблема для Европы. Он объяснил это тем, что европейские *“фирмы не так хорошо относятся к тем, кто приехал из Индии. Многие выпускники хотели бы работать на Siemens, но, чтобы сделать там карьеру, начиная с некоторого уровня, нужно знать немецкий. Поэтому они уходят к конкурентам”.*

По словам Нордстрема, для дальнейшего развития Европе нужно повысить свою привлекательность, в частности, обеспечить свободу передвижения.

Комментируя распространенное мнение о том, что будущее принадлежит Китаю, Индии или Бразилии, Нордстрем отметил, что Китай — закрытое общество с четырехтысячелетней культурой и к тому же *“жестокая диктатура”*, что *“несовместимо с типажом изобретателя из Силиконовой долины”.*

“Россия тоже никогда не создаст ничего ценного. Это цена, которую страна платит за централизованное управление. Только открытые, либеральные, демократические общества могут что-то создать. Китай может создавать дешевую продукцию, простые вещи, но лидером в развитии новых продуктов ему не стать”, — добавил он.

ГОРЯЧИЕ ТОЧКИ

Мировые лидеры осудили разгон демонстрантов в Египте

Временно исполняющий обязанности премьер-министра Египта Хазем Беблауи оправдал разгон демонстрантов в Каире, заявив, что власти были обязаны восстановить безопасность. По словам Беблауи, решение разогнать сторонников свергнутого президента Мурси было непростым.

По официальным данным, в результате операции по всему Египту погибли 278 человек, более 2 тысяч человек ранены. В стране на месяц объявлено чрезвычайное положение. В 11 провинциях введен комендантский час. Представители движения “Братья-мусульмане” заявляют о 2 тысячах погибших и называют произошедшее “бойней”.

Среди погибших в основном сторонники “Братьев-мусульман” и свергнутого президента Мурси. Однако в числе жертв оказались и оператор телеканала Sky News Мик Дин и корреспондент газеты Gulf News Хабиба Ахмед Абд Эльазиз.

Обстановка остается напряженной во многих крупных городах на севере Египта. В провинции Минья погиб 41 человек, есть пострадавшие в Александрии, Суэце, Фаюме и Бухейре.

Госсекретарь США Джон Керри выразил сожаление по поводу событий в Египте и назвал происходящее “настоящим ударом по попыткам примирения”. По словам Керри, насилие “просто не может быть решением проблемы” и “разбивает надежды Египта на мир и демократию”.

Глава внешнеполитического ведомства ЕС Кэтрин Эштон призвала египетские власти к сдержанности, заявив, что столкновения не принесут никаких результатов. Премьер-министр Турции Реджеп Тайип Эрдоган назвал происходящее “резней” и обвинил власти Египта в развязывании насилия. Он также призвал к немедленному вмешательству ООН и Лигу арабских государств. Министр иностранных дел Великобритании Уильям Хейг осудил применение силы. МИД России призвал все политические силы Египта проявить выдержку и не допустить дальнейшей эскалации напряженности.

В то же время министр внутренних дел Египта Мохаммед Ибрагим заявил, что полиция вела себя по отношению к протестующим “профессионально” и что в результате столкновений погибли 43 полицейских. Министр обвинил сторонников Мурси в строительстве “укреплений” и в том, что те “стреляли дробью” в стражей порядка. По его словам, в лагеря протестующих проникли вооруженные бандиты и на месте палаточного городка были найдены боеприпасы.

По всей стране прошли аресты членов движения “Братья-мусульмане”. На фоне столкновений вице-премьер Египта Мохаммед Барадеи подал в отставку. “Я не могу разделять ответственность за решения, с которыми я не согласен и за последствия которых я опасаюсь. Я не могу нести ответственность даже за одну каплю крови”, — заявил он.

Василий ПЕТРОВ.

СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

Как создавалась «Кузькина мать»?

Водородной бомбе — 60 лет

60 лет назад — 12 августа 1953 года — в Советском Союзе на полигоне в Семипалатинске, который находится на территории Казахстана, произвели взрыв водородной (термоядерной) бомбы.

В США благодаря вкладу таких светил науки, как Роберт Оппенгеймер, Энрико Ферми, Эдвард Теллер, термоядерный заряд взорвали раньше. Это произошло 1 ноября 1952 года на атолле Эниветок (Маршалловы острова). Но испытанное тогда устройство едва ли можно назвать бомбой. Оно представляло собой, скорее, лабораторный образец размером с трехэтажный дом и весило 62 тонны. Мощность составила 10,4 мегатонны, что примерно в 450 раз превышает мощность атомной бомбы, сброшенной США в августе 1945 года на Нагасаки.

Советские же ученые (в том числе Андрей Сахаров, Виталий Гинзбург и другие физики с мировыми именами) разработали именно бомбу, вполне пригодную к практическому применению. Она при весе в 7 тонн помещалась на борт стратегического бомбардировщика. В СССР ее назвали РДС-6, в Америке бомба больше известна как “Джо-4” (по аналогии с западным прозвищем Иосифа Сталина).

Член научного совета Московского центра Карнеги, директор Центра международной безопасности Института мировой экономики и международных отношений (ИМЭМО) РАН **Алексей Арбатов** в интервью Русской службе “Голоса Америки” напомнил, что в те годы шла *“невероятная по интенсивности гонка вооружений”,* включавшая в себя наращивание носителей и беспрерывное создание новых ядерных устройств и зарядов.

“Исторически это был переход от атомного оружия к водородному, основанному на синтезе и еще более мощному. Разрушительные возможности обеих сторон сделали качественный скачок после испытания водородных бомб в Советском Союзе и США”, — отметил он.

Американцы не заставили себя ждать с ответом. Уже 1 марта 1954 года на атолле Бикини была взорвана чудовищная по мощности (около 15 мегатонн) авиабомба. Но Советский Союз и здесь переплюнул США, взорвав в 1961 году “царь-бомбу” (впоследствии получившую также название “Кузькина мать”) в 58 мегатонн. Ударная волна после этого взрыва трижды обогнула земной шар, по некоторым данным, спровоцировав ряд землетрясений и цунами.

(Пояснение: в свое время руководитель СССР Никита Хрущев пригрозил Западу, сказав, что покажет им кузькину мать. Журналисты так и не смогли найти точный перевод. Под этим выражением закрепилось значение “что-то ужасное”.)

По мнению Алексея Арбатова, вскоре после обмена взрывами водородных бомб вначале в США, а затем в СССР стали переосмысливать сложившуюся действительность.

“Наиболее разумным политическим деятелям, которые, к сожалению, проявились сначала в США и только потом уже в Советском Союзе, стало ясно, что создание водородного оружия сделало новую глобальную войну невозможной, потому что в ней погибнет все человечество, — продолжил он. — *Первым это сформулировал президент Эйзенхауэр. Старый мудрый солдат сказал, что больше не может быть победителей в войне. Война будет концом человеческой цивилизации. И осознание этого стало постепенно приходить к людям”.*

В том, что в СССР эта мысль укоренилась значительно позже, на взгляд Арбатова, повинны субъективно-объективные обстоятельства.

“В Советском Союзе сложилось закрытое общество. Военные диктовали доктрины, а политическое руководство было крайне косным. Осознание к нам пришло, скорее, после Карибского кризиса 1962 года. Но в конечном итоге обе стороны согласились, даже и официально, что всеобщая война уже немыслима и надо сделать все, чтобы ее предотвратить. После этого начались переговоры по сокращению ядерных вооружений, которые длятся вот уже практически полвека. Мы стали вырабатывать какие-то правила игры, чтобы не столкнуться лоб в лоб в каком-нибудь локальном кризисе”, — резюмировал директор Центра международной безопасности ИМЭМО.

Несколько по-иному трактует события политолог, независимый военный аналитик **Александр Гольц.** По его словам, это был тот самый уникальный случай, когда Советский Союз обогнал Соединенные Штаты.

“Благодаря гениальности людей — Тамма, Сахарова, Зельдовича и других — было создано оружие гораздо большей мощности, чем атомное, — добавил он в разговоре с корреспондентом “Голоса Америки”. — *И это стало доказательством того, что Советский Союз способен делать что-то, отнюдь не только воруя секреты у США”.*

Как ему представляется, именно тогда стало ясно, что СССР способен “создавать контрсилу” в отношении США, что и заложило основы международных отношений на последующие годы.

“Безусловно, как только появилось термоядерное оружие, стало понятно, что концепции ядерного сдерживания, которые предполагали обмен ядерными ударами, тут же устарели. С другой стороны, нельзя не признать, что несколько раз мы прошли буквально по лезвию ножа, отделявшего нас от ядерной войны. Это не только Карибский кризис, но и несколько ситуаций в 1980-х годах. Поэтому говорить, что термоядерное оружие стало стопроцентной гарантией от любого использования ядерного оружия, мне кажется некоторым преувеличением”, — заключил Гольц.

Владимир ВАСИЛЬЕВ.

ПРИКЛЮЧЕНИЯ

За 17 дней вплавь добрался из Турции в Сочи

Житель Армавира **Юрий Бурлак** вплавь пересек Черное море, добравшись из турецкого порта Орду до российских берегов. Пловца можно назвать экстремалом вдвойне: после травмы позвоночника он получил II группу инвалидности. Но это обстоятельство не помешало ему преодолеть весь маршрут самостоятельно.

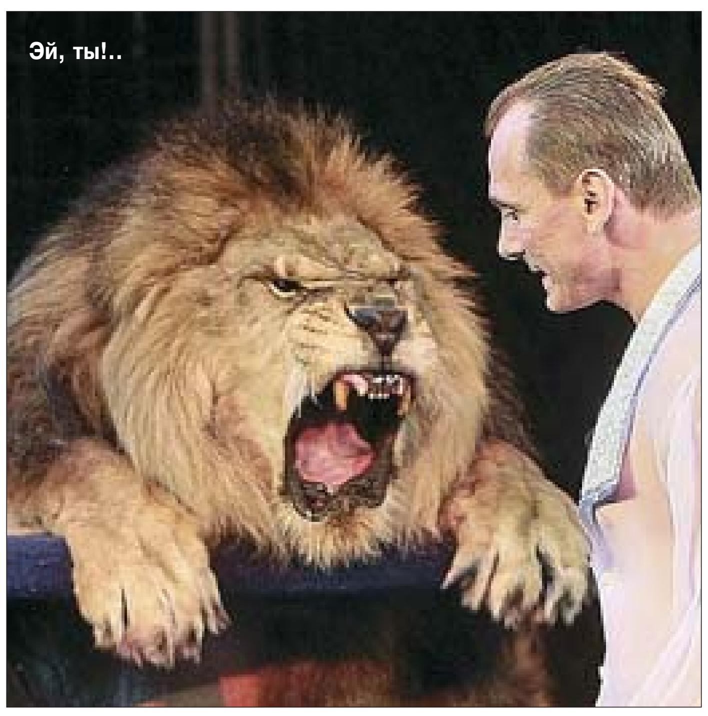
Впрочем, путешествовал Бурлак не один: на плоту его сопровождал врач из Майкопа **Евгений Супрун.** Он не только следил за состоянием пловца, но и корректировал курс. Из Орду путешественники стартовали 24 июля, намереваясь за месяц преодолеть 400 километров. Из-за неспокойной погоды проплыть им пришлось даже больше — свыше 500 километров, однако путешествие заняло меньше времени, чем планировалось. При этом пловец тянул за собой плот с 500 килограммами груза, сообщает сайт “Вести Сочи”.

Днем Бурлак плыл и тащил за собой надувной плот, а ночью отдыхал на нем. По словам путешественника, в день он проплывал от 5—6 километров до 20. Кроме запасов продовольствия на плоту имелись приборы для GPS-навигации, радиостанция, штурманский инструмент и морские карты, а также аварийный радиобуй на случай опасности.

По словам самого Бурлака, им с напарником довелось столкнуться и с экстремальными ситуациями: *“Мы пережили смерч и шесть штормов силой около 6 баллов”.*

Евгений Супрун отметил, что кроме спортивной цели у путешествия была еще и медицинская. *“Мы доказали, что плавание может поставить человека на ноги после тяжелой травмы”,* — считает врач с 30-летним опытом мануальной терапии. Стоит отметить, что Юрий Бурлак после повреждения позвоночника перенес несколько операций.

СТОП-КАДР!

МЕРКАВАННЕ

Генадзь БУРАЎКІН:

«У нашым жыцці вельмі многа жадаючых раз'яднаць, сутыкнуць, знайсці ворага ўнутры, каб было каго біць-калаціць»

Сыход вядомых літаратараў з афіцыйнага Саюза пісьменнікаў Беларусі не прайшоў незаўважана, справакаваў гарачую дыскусію. Сёння свой погляд на працэсы, якія адбываюцца ў беларускай літаратуры, прадстаўляе вядомы паэт, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР імя Янкі Купалы Генадзь БУРАЎКІН.

— Генадзь Мікалаевіч, на вашу думку, што ўсё ж адбылося ў пісьменніцкім асяродку? Як расцэньваць той факт, што адразу пяць чалавек сышлі з саюза, які ўзначальвае Мікалай Чаргінец? Гэта нечаканасць, сенсацыя ці нічога неардынарнага не адбылося, чагосьці падобнага трэба было чакаць?

— Некаторыя лічаць гэта ледзь не скандалам , а што ўжо нечаканасцю — абсалютна. Для мяне гэта нечаканасцю не было. Гэты крок сведчыць, што ў нашым літаратурным жыцці адбываюцца працэсы вельмі няпростыя, складаныя. Тым болей што зараз абодва бакі канфлікту адхрышчваюцца, што тут няма ніякай палітыкі. Маўляў, адны сябры прыйшлі ў саюз, другія сышлі.

Я таксама не хачу лічыць, што гэта палітычная дэманстрацыя, палітычны жэст, але тое, што гэта звязана з так званай літаратурнай палітыкай у нашай дзяржаве, няма ніякага сумніву.

Я ведаю ўсіх пяцярых, што напісалі заяву, — каго больш, каго менш. Яны людзі вельмі розныя. Але што іх аб'ядноўвае — гэта адны з самых таленавітых і вядомых сучасных пісьменнікаў Беларусі. Перш за ўсё я маю на ўвазе Раісу Баравікову — адну з лепшых нашых паэтэс. Яе лірыка вельмі шчырая, трапятка, вельмі жаночая. Маю на ўвазе і аднаго з самых цікавых для мяне сучасных празаікаў — Андрэя Федарэнку. Можа, тое, што ён піша, не мае адзнак "модны", "сучасны", але, што ён празаік арыгінальны, самабытны — гэта бясспрэчна. Таго ж Алеся Наварыча лічу адным з самых цікавых празаікаў. З-пад яго пяра выйшла нямала выдатных навел, а яго гістарычны раман "Літоўскі воўк" — настолькі сур'ёзная рэч, што так званыя афіцыйныя крытыкі вымушаны былі гэта прызнаць, а ўлады адзначыць. Алена Масла — на сёння самая вядомая дзіцячая пісьменніца, што прызнана не толькі ў Беларусі, але і за яе межамі. Вельмі перспектыўны, на мой погляд, і Валерый Гапееў.

Таму страціць такіх прафесійных калег — гэта, мякка кажучы, вялікая непрыемнасць для сябраў пісьменніцкай арганізацыі, якую ўзначальвае Мікалай Іванавіч Чаргінец.

— У інтэрв'ю "Народнай Волі" ён заявіў, што ўсе людзі вольныя, а *"гэтыя сыходы — не тэндэнцыя. Тут пытанні асабістага характару"*.

— Калі б хтосьці адзін напісаў заяву, можна было б лічыць такі крок праяўленнем характару. А калі пяць чалавек вырашылі сысці з гэтай арганізацыі, з гэтай "сям'і", то гэта вельмі і вельмі сур'ёзны сігнал. На мой погляд, канфлікт адбыўся невыпадкова...

Беларускі саюз пісьменнікаў быў заснаваны яшчэ ў Савецкім Саюзе, на пачатку яго стаялі Янка Купала і Якуб Колас, у ім працавалі такія выдатныя таленты, як Міхась Лынькоў, Аркадзь Куляшоў, Іван Мележ, Іван Шамякін і г.д. І ва ўсе часы гэта была арганізацыя, дзе ніколі не было абсалютнай ідэалагічнай еднасці. Але, як творчыя людзі, усе пісьменнікі ішлі ад жыцця. Таму з'яўляліся так званыя непажаданыя творы, таму былі нават пастановы партыі па асобных пісьменніках, па асобных літаратурных выданнях. Я добра помню, як бязлітасна крытыкаваўся Аляксей Кулакоўскі за аповесць "Дабрасельцы", хаця гэта быў абсалютна сумленны і таленавіты твор. Помню, якой жорсткай крытыцы падвяргаўся Аляксей Карпюк за свае рэчы. Яны не былі беззаганнымі з літаратурнага пункту гледжання, але нічога супраць жыцця там не было. І, бясспрэчна, ва ўсіх у нас у памяці тое, што рабілася з Васілём Быкавым, калі адну з лепшых ваенных аповесцяў у нашай літаратуры "Мёртвым не баліць" выставілі на грамадскі здзек, арганізаваны ўладай.

Гэта ўсё было, але ўсё роўна мы заставаліся у адным саюзе, у адной пісьменніцкай арганізацыі. Нават на з'ездах Саюза пісьменнікаў найноўшага часу мог выступіць той жа Скобелеў, іншыя, якія вельмі рэзка не пагаджаліся з многімі калегамі, але гэта не замінала існаванню адзінага творчага саюза. Літаратурныя групоўкі, рухі — гэта нармальная з'ява. Але потым частка нашых калег альбо самастойна, альбо па ўказцы афіцыйных улад раптам захацела, каб усе пісьменнікі выстраіліся ў адзіны казарменны шэраг на чале з камандзірам. Ён аддае загады, астатнія іх выконваюць. Дзяржава, прабачце, разарвала літаратуру.

Мы перажылі вельмі непрыемны перыяд так званай "касцянізацыі" беларускага літаратурнага працэсу, калі вядомы ўсім Касцян рашыў навесці парадак у нашых літаратурных выданнях, у нашых літаратурных справах. Гэткі маленькі Жданаў з'явіўся.

— Але ж ці можа адзін чалавек раскалоць цэлую арганізацыю?

— Мяркую, што больш некалькі чалавек, якіх такая ідэя аб'ядноўвала. Хтосьці вырашыў, што трэба ствараць саюз, які будзе бясспрэчна падтрымліваць палітыку дзеючай улады і будзе як абслугоўваць. У рэшце рэшт такі саюз стварыўся, на чале яго ўстаў Мікалай Іванавіч Чаргінец.

У прынцыпе, нічога незвычайнага не адбылося. Стварылася грамадская арганізацыя — ну і калі ласка. Але трагедыя для ўсёй нашай дзяржавы ў тым (і гэта яшчэ не ўсвядомілі нашы ідэолагі), што пісьменнікаў падзялілі, супрацьпаставілі: саюз, які ўзначаліў Чаргінец, назвалі правільным, а Саюз беларускіх пісьменнікаў — няправільным, амаль варожым. "Правільны" атрымаў дзяржаўную падтрымку, яго сябраў друкуюць. А з "няправільным", "варожым" пачалася барацьба, змаганне. Спачатку схаванае, а потым адкрытае.

— Немагчыма нават уявіць — змаганне з Гілевічам, Барадуліным, Быкавым, Бураўкіным, Казько, Законнікавым, Вярцінскім, Іпатавай… На іх творах, прабачце за банальнасць, вырасла не адно пакаленне беларускіх школьнікаў, па іх творах вучылі любіць Беларусь, мову, сваю малую радзіму, свабоду. Цяжка зразумець, на што спадзявалася ўлада…

— Але тым не менш Міністэрства адукацыі разаслала па школах і вышэйшых навучальных установах цыркуляр, які забараніў сустрэчы сябраў Саюза беларускіх пісьменнікаў з чытачамі. Нас перасталі выдаваць. Толькі ўявіце: у дзяржаўным выдавецтве выходзіць калектыўны зборнік твораў, прысвечаных маці. У ім прызнанні сваім матулям вядомых паэтаў, празаікаў, але там няма ніводнага верша, радка, якія напісалі сябры СБП! Сёння ў літаратуры з'явілася цэлая група так званых жывых-мёртвых пісьменнікаў. Яны ёсць, яны працуюць, нават выдаюцца, некаторыя за свой кошт, некаторыя з дапамогай спонсараў, грамадскіх арганізацый, але іх не толькі не цытуюць на дзяржаўным узроўні — іх не ўзгадваюць. Так атрымалася, што сёння на зямлі жывуць толькі два народныя паэты Беларусі — Рыгор Барадулін і Ніл Гілевіч. І не толькі жывуць, яны актыўна працуюць. Тое, што апошнім часам піша Барадулін, — гэта высокага ўзроўню паэзія. Вы іх дзе-небудзь чыталі ў афіцыйным друку, у так званых правільных газетах? Бачылі на тэлебачанні, па радыё чулі?

А як праходзяць нашыя святы пісьменства, юбілеі класікаў, кніжныя кірмашы? На іх ніколі не запрашаюцца прадстаўнікі Саюза беларускіх пісьменнікаў.

Безумоўна, не самая лепшая сітуацыя, калі ў краіне два саюзы пісьменнікаў. Лепш, каб быў адзін. Але ёсць два. І людзі, якія ўваходзяць у іх, працуюць сваімі талентамі дзеля Беларусі. І калі адзначаюцца важныя падзеі для Бацькаўшчыны, для літаратуры, як жа можна адсякаць адных і запрашаць толькі другіх?!

Відавочна, што адразу стварэнне новага саюза было зарыентавана на канфрантацыю, на раз'яднанне. Увогуле ў нашым жыцці вельмі многа жадаючых раз'яднаць, сутыкнуць, знайсці ворага ўнутры, каб было каго біцькалаціць.

Упэўнены, што літаратары, якія сёння выйшлі з арганізацыі Чаргінца, у свой час апынуліся там не з высокіх матываў, не з духоўных, ім было сказана канкрэтна і ясна: хочаце займаць пасады, хочаце друкавацца, хочаце сустракацца з чытачамі, праводзіць творчыя вечарыны — запісвайцеся ў афіцыйны саюз. Многія з тых, хто застаўся верным ідэалам саюза, заснаванага яшчэ Купалам і Коласам, былі людзі пенсіённага ўзросту, нам было за што жыць, у нас быў кавалак хлеба. А маладзейшае пакаленне апынулася перад цяжкім выбарам. У многіх сем'і, многія баяліся, што пачнуцца рэпрэсіі ў адносінах да іх блізкіх. Таму нельга ўсіх жорстка асуджаць, абвінавачваць у здрадзе тым, хто даваў ім рэкамендацыі ў Саюз пісьменнікаў, хто дапамагаў стаць пісьменнікамі. Але тое, што ў новы саюз заганялі, павінна было нейкім чынам выйсці на паверхню. Вось і з'явіліся заявы пяці таленавітых літаратараў. І, думаю, невыпадкова першымі ластаўкамі сталі менавіта яны. Чым больш талент, тым больш годнасці, тым менш чалавек будзе дазваляць знявагі да сябе.

— Як думаеце, гэта не апошнія заявы?

— Думаю, што такі намер маюць і іншыя сябры СПБ. Бо атмасфера пошуку ворагаў, ацэнка не па таленце, а па прыналежнасці да "правільнай" арганізацыі, падтрымцы альбо непадтрымцы некаторых уладных рашэнняў — у літаратуры гэта немагчыма. Што б там ні гаварылі, але ўсе мы — сябры Саюза беларускіх пісьменнікаў і Саюза пісьменнікаў Беларусі — жывём у беларускай літаратуры разам.

Ёсць яшчэ адна вельмі непрыемная рэч, пра якую стараюцца не гаварыць. Саюз пісьменнікаў Беларусі зарыентаваны не на нацыянальныя пытанні і нацыянальныя праблемы. Большасць яго сябраў рускамоўныя аўтары. Прычым не ведаю чаму, але сярод іх многа агрэсіўных, пакрыўджаных: маўляў, нас не друкуюць, ледзь не выганяюць з краіны. Але ж, дарагія мае, у беларускамоўных аўтараў няма большай магчымасці друкавацца і гаварыць з людзьмі, як у Беларусі. Толькі тут ёсць беларуская мова, ёсць беларускамоўны чытач. У вас, калі вы сапраўды таленавітыя, шырокае поле дзейнасці: рускамоўны свет агромністы. Калі ласка, друкуйцеся ў Расіі. Але ж ніхто не хоча прызнаць, што для літаратуры месца жыхарства не самае важнае. Самае важнае — талент, майстэрства мовы. Але ж яны не могуць пацягацца сваімі талентамі з пісьменнікамі Расіі і таму хочуць мець прывілеяванае становішча тут, у Беларусі. Па якім праве?!

Лепшыя беларускамоўныя пісьменнікі розных часоў вядомыя і на радзіме, і за яе межамі: у суседніх Польшчы, Украіне, Расіі і далей — у Еўропе. Хто з сённяшніх так званых рускамоўных пісьменнікаў Беларусі вядомы за межамі Брэста, Гродна, Гомеля, хто з іх любімы беларускім чытачом?

— Вам могуць запярэчыць, што ў нас з'явіліся рускамоўныя аўтары, якія друкуюцца добрымі накладамі без усялякай дзяржаўнай падтрымкі, іх кнігі выдаюцца і ў Расіі…

— Вы, напэўна, маеце на ўвазе літаратурных дамачак. Але хачу заўважыць, што ў любы час жылі аўтары, якія былі больш папулярныя і выдаваемыя, чым будучыя класікі — Пушкін, Някрасаў, Чэхаў і г.д. Да літаратуры такім вымярэннем падыходзіць нельга. Калі дзяржава, яе кіраўнікі разумныя людзі, яны павінны заглядваць наперад. Нездарма сёння не надта цытуемы Уладзімір Ленін сказаў пра неверагодна папулярнага ў свой час Дзям'яна Беднага: "Бяда Дзям'яна ў тым, што ён ідзе з масамі, а трэба хаця б на крок наперадзе".

Вельмі важна, каб вучні ў школе пачыналі знаёмства з беларускай літаратурай з Багдановіча, Купалы, Коласа, Мележа, Брыля, Панчанкі, Барадуліна, Быкава, Гілевіча, а не з тых, хто сёння настырна лезе на літаратурны п'едэстал. Вы думаеце, гэта выпадковы факт, што ўжо не раз пераглядаліся падручнікі беларускай літаратуры, адтуль выкідаюцца творы сябраў СБП, у хрэстаматы лезуць вялікія дзеячы Саюза пісьменнікаў Беларусі. Гэта што — адлюстраванне літаратурнага працэсу? Не. Гэта адлюстраванне ненармальнасці ў выхаванні і адукацыі людзей! Ад таго, з каго пачне знаёмства з літаратурай вучань, з тым крытэрыем ён пойдзе праз усё жыццё. І калі ўзровень папсы будзе крытэрыем мастацтва і літаратуры, гэта жахліва. І мне страшна за наша будучае, бо тыя дзеячы, якія так смела ўзяліся кіраваць Беларуссю, не думаюць пра гэта.

Кіраваць краінаю — гэта не толькі выпусціць больш трактароў, засеяць больш палёў; гэтаа перш за ўсё выхаваць у людзей адчуванне дзяржаўнай незалежнасці, адчуванне чалавечай годнасці. Тады лягчэй будзе выконваць і эканамічныя задачы. А мне здаецца, у нашых высокіх чыноўнікаў абсалютна адсутнічае гэтае разуменне. Больш за тое, ідзе супраціўленне, калі пра гэта гаворыцца. А ўсё таму, што большасць з іх, як мне здаецца, не на сваім месцы.

Я шчыра ўпэўнены, што адказнасць за працэсы, якія адбываюцца ў краіне, нясе не адзін чалавек, як прынята думаць у нашым грамадстве.

Я абсалютна не веру, што ў нашага кіраўніка ёсць час і жаданне ўважліва сачыць за тым, што адбываецца ў літаратуры, музыцы, выяўленчым мастацтве. Карыстаючыся гэтым, чыноўнікі, якім хочацца сцвердзіць сваю значнасць, "порадеть родному человечку", як пісаў класік, прымаюць бязглуздыя рашэнні, прыкрываючыся хітрай фразай: вы самі ўсё разумееце, ад нас нічога не залежыць. Тым самым яны наносяць шкоду не толькі аўтарытэту дзяржавы, аўтарытэту Беларусі ў культурным свеце, але і аўтарытэту кіраўніка дзяржавы, ва ўсялякім разе ў асяродку інтэлігенцыі. Бо, прыпісваючы яму нейкія рашэнні, якія, магчыма, ён і не прымаў, яны паказваюць яго недастаткова высокі культурны і адукацыйны ўзровень.

Напрыклад, мяне як чалавека абражае тое, што Аляксандр Лукашэнка шчодра рассылае свае віншаванні розным расійскім артыстам, пісьменнікам, кампазітарам нават не з круглымі датамі і ў той жа час забывае пра юбілеі народных паэтаў Беларусі. Дзе дарадцы, дзе кансультанты? Ці на гэтых пасадах людзі, якім абыякава сваё роднае, глыбіннае, нацыянальнае?

Я лічу, што ў такой атмасферы, калі няма персанальнай адказнасці, няма і развіцця.

Нядаўна адбылася жахлівая падзея — конкурс "Міс Мінска". Здавалася, павінен быў скалануцца ўвесь духоўны свет Беларусі. Да чаго ж мы дакаціліся, што тварам сваёй сталіцы маем жанчын не самых лепшых паводзін. А вы дзе-небудзь чыталі, чулі рэзкае асуджэнне тых, хто нясе адказнасць за мараль, культуру: міністра адукацыі, міністра культуры, міністра інфармацыі, віцэпрэм'ера, аднаго з кіраўнікоў Адміністрацыі прэзідэнта?

Дарэчы, якая самая занядбаная галіна ў нашай літаратуры? Крытыка. Яе практычна няма. Чаму? Таму што крытык павінен браць на сябе адказнасць за ацэнкі, за тое, чаму адзін твор ён хваліць, другі — крытыкуе.

— А крытык Аляксандр Новікаў, які раптоўна стаў папулярным? Калі паглядзець на канфлікт у СПБ, то атрымліваецца, што сыход літаратараў справакаваў ён, ягоныя ацэнкі.

Генадзь Мікалаевіч, а вы ведаеце, хто такі Аляксандр Новікаў? Што за імя ў беларускай літаратуры?

— Мне імя Новікава не вядома, і, калі б не гэты канфлікт у СПБ, я і надалей пра яго нічога не пачуў бы. Але, зразумела, калі Раіса Баравікова, Алена Масла пачалі пра яго гаварыць, мне стала цікава: што гэта за крытык такі? І ў інтэрнэце я знайшоў некалькі яго матэрыялаў.

Назваць тое, што піша Аляксандр Новікаў, крытыкай нельга. Ён элементарна не разбіраецца ў літаратуры, у яго адсутнічае літаратурны густ. Я чытаў яго даволі вялікі хвалебны артыкул пра паэзію А.Рубінава.

Можна па-рознаму ўспрымаць Рубінава, я не хачу нічога крыўднага казаць пра яго як пра вучонага. Дзякуй яму за тое, што ён зрабіў у навуцы. Але ў вершах Рубінава няма паэзіі. Многія вучоныя, палітыкі пісалі і пішуць вершы. Але яны звычайна пішуць для сябе, для вузкага кола сяброў і знаёмых, разумеючы, што гэта не тое, што можа і павінна называцца літаратурай. А тут чалавек свае застольныя экспромты і прыпеўкі выдае ў двух тамах за дзяржаўны кошт! І замест таго каб спакойна, паважліва паказаць Рубінаву, што гэта не ягоная справа, прапанаваць яму займацца тым, што ён умее — навукай (бо, будзем шчырымі, у палітыцы ён таксама не самы вялікі прафесіянал), Новікаў яго ўзносіць. Як такі чалавек можа меркаваць пра літаратуру, ацэньваць літаратуру, калі ў яго такія крытэрыі?! Усім зразумела, што, калі мы чытаем пра "туалетище" (пры тым як пра вялікую пахвалу роднай краіне), мы адчуваем няёмкасць за чалавека, які ў першай пяцёрцы самых высокіх чыноў Беларусі. Навошта гэта дзяржаве? Навошта самому акадэміку?

— Вяртаючыся да канфлікту ў СПБ… Генадзь Мікалаевіч, чаму, на вашу думку, Чаргінец не спыніў, напрыклад, Баравікову? Усё ж такі гэта імя ў сучаснай літаратуры, і гэта быў важкі аргумент на карысць таго, што Саюз пісьменнікаў Беларусі — сур'ёзнае аб'яднанне літаратараў.

— Таму што такія людзі такой арганізацыі не патрэбны. Яны напамінаюць большасці, што гэтая большасць не таленавітая. А чытачы ж ведаюць Раісу Баравікову. Цяпер яна сышла, і кіраўнікам СПБ будзе спакайней. Таму, на мой погляд, логіка ў тым, што так лёгка адпусцілі гэтых пяцярых літаратаратаў, ёсць. Яны былі там белымі варонамі.

— Раіса Баравікова дала зразумець, што гатова вярнуцца ў ваш саюз. Прымеце?

— Што да мяне, то я — за. Яна, дарэчы, са мной гаварыла пра гэта. Я прама ў вочы сказаў Раі: "Я дарую, але колькі раз мы табе казалі, што не там месца Баравіковай". Месца Баравіковай у суполцы, на з'ездах якой прымаюцца вострыя рашэнні па сітуацыі з беларускай мовай, выкладаннем беларускай літаратуры. А што цікавіць СПБ? Толькі тое, каб дзяржава іх фінансавала, каб яны былі навідавоку, каб іх славасловілі. Пра што можна казаць, калі кіраўнік Саюза пісьменнікаў Беларусі не карыстаецца беларускай мовай, калі на юбілеі класіка ён адзіны, хто выступае па-руску? Чыноўнікі хоць з паперкай, але прамаўляюць па-беларуску, а кіраўнік пісьменніцкага саюза — па-руску.

— А колькі сябраў у вашым саюзе?

— Больш за 400. Што вельмі прыемна для мяне асабіста, у наш саюз ідзе моладзь. Не выпадковая, а таленавітая, ідзе свядома, ведаючы, што Саюз беларускіх пісьменнікаў не дасць нейкіх матэрыяльных выгод. І яшчэ адна дэталь: да нас ідуць і рускамоўныя аўтары, кожны год мы прымаем у арганізацыю з дзясятак рускамоўных літаратараў. Яны ідуць да нас як пісьменнікі да пісьменнікаў. А у СПБ ідуць прагматыкі да прагматыкаў...

Марыя ЭЙСМАНТ.

Група пісьменнікаў ГА "Саюз пісьменнікаў Беларусі" наведала Віцебскую вобласць. У Спаса-Еўфрасінеўскім манастыры ў прысутнасці ігуменні старшыня Мікалай Чаргінец па мабільным тэлефоне атрымаў паведамленне ад сакратара саюза пісьменнікаў Г.Марчука аб сыходзе з "яго" саюза каля дзесяці сябраў.

По крайняй меры так сцвярджае наш чытач, які даслаў у рэдакцыю гэты здымак і інфармацыю да яго.

ГУЧНАЯ СПРАВА

За што?

Справа ксяндза **Уладзіслава Лазара** лагічна ўкладваецца ў шэраг іншых палітычных спраў, распачатых беларускімі спецслужбамі. Такую выснову рабіў кожны з удзельнікаў "круглага стала", на якім абмяркоўвалася сумесная тактыка ў справе вызвалення святара.

Нагадаем: аб тым, што ксёндз знаходзіцца ў следчым ізалятары КДБ, грамадскасць даведалася з вуснаў Аляксандра Лукашэнкі. 26 ліпеня ён заявіў, што супрацоўнік спецслужбаў быў укаранёны ў касцёл, але стаў здраднікам і з-за яго нават пацярпелі "нашы людзі за мяжой". Да гэтага часу ні ведамства, у якім трымаюць Уладзіслава Лазара, ні іерархі Касцёла не далі ніякай інфармацыі нават пра тое, які артыкул Крымінальнага кодэкса інкрымінуюць святару. Грамадскасць такога маўчання не разумее.

На "круглы стол" запрашаліся не толькі вядомыя ў гарамадстве людзі, але і прадстаўнікі Касцёла. Але тыя адмовіліся ад удзелу ў абмеркаванні.

Старшыня Рады інтэлігенцыі — нефармальнай суполкі, якая аб'яднала найбольш вядомых прадстаўнікоў беларускай інтэлігенцыі, **Уладзімір Колас** заявіў:

— Да таго, як за краты трапіў каталіцкі святар, там перабывала шмат іншых людзей, прадстаўнікоў інтэлігенцыі, і дагэтуль там знаходзяцца палітвязні. Дайшла чарга да святароў. Рада інтэлігенцыі абавязкова будзе выступаць у абарону ксяндза Лазара. Чалавека трымаюць столькі часу і нават не кажуць, у чым яго абвінавачваюць. Дзікунства!

Прадстаўнік ініцыятывы "Хрысціянскі рух" **Аляксей Шэін** таксама абураны інфармацыйным вакуумам:

— Справу святара Уладзіслава Лазара трэба разглядаць у некалькіх аспектах. Гэта не яго персанальны выпадак. Можна ўзгадаць таксама выпадкі нападак на прадстаўнікоў пратэстанцкай супольнасці за апошнія некалькі месяцаў. Мелі месца выпадкі ціску на каталіцкіх вернікаў. Можна ўзгадаць "шпіёнскую" справу хлопца з "Нафтана" Андрэя Гайдукова, калі толькі перад судом КДБ разабраўся, што ніякі ён не шпіён... Гэта тэндэнцыя. Грамадства павінна рэагаваць на такія рэчы — і вернікі, і атэісты. Людзям трэба выказаць сваю салідарнасць і патрабаваць выканання заканадаўчых нормаў.

Нягледзячы на тое, што афіцыйныя прадстаўнікі Касцёла праігнаравалі "круглы стол", ксёндз Юрый Барок з Віцебскай дыяцэзіі, які некалі вучыўся ў Гродзенскай семінарыі разам з Уладзіславам Лазарам, прысутнічаў на пасяджэнні. Ён толькі сказаў, што ведае Уладзіслава як добрага і светлага чалавека і быў проста шакіраваны навіной аб яго арышце. Юрый Барок уважліва слухаў удзельнікаў пасяджэння.

Прадстаўнікі розных грамадскіх арганізацый выказвалі свае прапановы, якіх было шмат. У выніку быў прыняты сумесны зварот у КДБ з патрабаваннем выконваць заканадаўчыя нормы і праінфармаваць грамадскасць пра справу святара.

Любоў ЛУНЁВА.

У ЧАКАННІ ВЫЗВАЛЕННЯ

Наста ДАШКЕВІЧ:

«Не ведаю наконт банкета, а сямейная вячэра будзе абавязкова»

28 жніўня мае выйсці на волю палітвязень Зміцер Дашкевіч. Ягоная жонка Наста Дашкевіч (Палажанка) нават цяпер, калі да доўгачаканай сустрэчы застаецца літаральна некалькі дзён, не хоча загадваць, як усё будзе адбывацца.

— Пакуль усё складваецца так, што 28-га Зміцер павінен быць на волі, — заўважае Наста. — Я не бачу нейкіх перашкод для гэтага і збіраюся ехаць у Гродна яго сустракаць. Упэўнена, што каля гродзенскай турмы буду не адна, сябры, паплечнікі таксама захочуць сустрэць Дзіму. Некаторыя ўжо тэлефануюць, пытаюцца, як будзем дабірацца, у колькі збірацца. Трэба скаардынаваць нашы дзеянні, быць гатовымі да ўсяго, падстрахавацца. Я смяюся: раптам у 00 гадзін 28 жніўня адчыніцца турэмная брама — і з'явіцца Зміцер...

— Банкет рыхтуеце?

— Не ведаю наконт банкета, а сямейная вячэра будзе абавязкова... Думаю, у Зміцера ёсць свае планы, неўзабаве пасля вызвалення пра іх даведаемся, ці будуць там вялікія сюрпрызы.

— Сёння вы ўжо ведаеце, чым быў выкліканы чэрвеньскі званок з Першамайскага РАУС, калі міліцыянты цікавіліся ў вас і вашага бацькі, ці не супраць вы, каб Зміцер жыў у вашай кватэры? Звязаныя з гэтым званком прагнозы, што Дашкевіч выйдзе крыху раней да заканчэння тэрміну, не спраўдзіліся…

— Усё значна прасцей. Учора яму ўстанавілі прэвентыўны нагляд. Шэсць месяцаў пасля вызвалення Зміцер з 8 вечара і да 6 раніцы павінен знаходзіцца дома. Міліцыя загадзя рыхтавалася ўсталяваць гэты кантроль. Такая вось у нас свабода: нельга адседзець свой тэрмін ад званка да званка і адчапіцца ад іх нагляду.

— А гэта не супрацьзаконна?

— Не. Але безумоўна, што гэта абмежаванне свабоды і лепей, каб гэтага не было. Зміцер не зможа выязджаць з горада без дазволу, не зможа выязджаць за межы краіны. Магчыма, прыйдзецца пісаць нейкія заявы, каб атрымаць такі дазвол...

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

З асабістай справы

За кратамі Зміцер Дашкевіч правёў 2 гады і 9 месяцаў.

18 снежня 2010 года, за суткі да прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі, ён быў затрыманы разам з Эдуардам Лобавым у адным з мінскіх двароў бацццам бы за збіццё выпадковых мінакоў. 24 сакавіка 2011 года судом Маскоўскага раёна Мінска Дашкевіч быў асуджаны на два гады зняволення ў калоніі агульнага рэжыму. 28 жніўня 2012 года ў глыбоцкай калоніі Зміцер Дашкевіч атрымаў дадатковы год пазбаўлення волі за "злоснае непадпарадкаванне патрабаванням адміністрацыі".

26 снежня 2012 года Зміцер Дашкевіч і Наста Палажанка пабраліся шлюбам.

ДА ЎВАГІ

Смела далучайцеся!

Творчая група запрашае творчых асоб да ўдзелу ў тэатральнай пастаноўцы "Кастусь Каліноўскі" па п'есе Уладзіміра Караткевіча.

16 жніўня (пятніца) а 18-й гадзіне ва Управе Партыі БНФ адбудзецца кастынг акцёраў для аматарскай пастаноўкі п'есы пра Кастуся Каліноўскага. Калі вы жадаеце паспрабаваць сябе ў ролі акцёра, касцюмера, кампазітара, тады смела далучайцеся!

У спектаклі будуць задзейнічаны як акцёры-прафесіяналы, так і аматары. Прэм'ера плануецца на сакавік 2014 года.

Па ўсіх пытаннях і прапановах просьба звяртацца да спадара Міколы Купавы: +375-29-551-32-36.

Беларускі пісьменнік і пісьменнік Беларусі — вялікая розніца!

У мінулым нумары "Народнай Волі" ў заметцы "Скандал працягваецца" чытачы заўважылі памылку: у самым першым абзацы гродзенскага паэта **Дзмітрыя Радзівончыка** "запісалі" ў Саюз беларускіх пісьменнікаў. Праўда, потым творцу "вярнулі" ў "родны" Саюз пісьменнікаў Беларусі. Здавалася б, адно слова, але якая розніца...

Прыносім свае шчырыя прабачэнні спадару Радзівончыку і сябрам абодвух саюзаў за блытаніну!

Народная Воля
http://www.nv-online.info
16 ЖНІЎНЯ 2013 г.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 19 АВГУСТА

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.10 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 22.50 "Зона Х".
08.45 Слово Митрополита Филарета на Преображение Господне.
09.10 "В центре внимания".
10.00 "Жандарм на прогулке". Худ.фильм.
12.10 "День в большом городе".
13.15 "Звездная жизнь".
14.15 "Вокруг планеты".
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Радзівілы. Тайны сям'і".
15.55 "Чудеса природы".
16.30 "Все путем!".
16.55 "Любить по-русски-3. Губернатор". Худ.фильм.
19.20 "Специальный репортаж".
19.55 "Короли игры". Сериал.
21.00 "Панорама".
21.45 "У каждого своя война". Худ.фильм.
23.25 "День спорта".
23.40 "Соло на саксофоне". Худ.фильм.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Контуры".
10.05 "Жить здорово!".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Закрытая школа". Сериал.
12.10 "Женский доктор-2". Сериал.
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Группа ZETA". Сериал.
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Обратный отсчет".
18.55 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Однолюбы". Сериал.
22.10 "Тюдоры". Сериал.
00.10 "Миссис Март". Худ.фильм.
01.50 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.55 "Погода на неделю".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Утренняя почта".
12.00 "Прямой эфир".
13.00 "Особый случай".
13.50, 16.50, 19.50, 23.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55, 22.30 "Склифосовский". Сериал.
17.10 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
18.00 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Поцелуйте невесту!". Сериал.
20.40 "В зоне риска". Сериал.
23.40 "Обитель Святого Иосифа".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.05 "Сегодня".
11.00 "До суда".
12.00 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Расплата". Сериал.
23.30 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
08.30 "Неделя".
09.40 "Большой завтрак".
10.20 "Жить будете".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Слово женщине". Сериал.
12.30 "Джейми у себя дома-2".
13.00 "Женщины ХХ века".
13.50 "Большой город".
14.30 "Звездный ринг".
15.30 "Пища богов".
16.20 "Наше дело".
16.50 "По закону".
18.30 "Обманутые наукой".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.30 "Судный день". Худ.фильм.
23.00 "Военная тайна".
00.30 "Фирменная история". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Танкер "Танго". Сериал.
10.20, 23.55 "Под солнцем".
11.15 "Старик Хоттабыч". Худ.фильм.
13.00 "Встречная полоса". Сериал.
16.50, 23.10 "Следствие ведет Да Винчи". Сериал.
19.00 "Оплачено смертью". Сериал.
21.25 "КЕНО".
21.30 "Даун-хаус". Худ.фильм.

Мир

05.00 "Огонь любви". Сериал.
06.40 "Арабелла возвращается". Сериал.
07.05 "Тик-так".
07.20 "Смешарики".
08.30 "Йохан да Марья". Сериал.
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
09.10 "Год теленка". Худ.фильм.
10.40 "Путеводитель".
11.10 "Бывшие пары".
12.25 "Близнецы". Сериал.
14.30 "Общий интерес".
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.00, 22.05 "Слово за слово".
18.30 "Акценты".
18.45 "Закон и порядок. Преступный умысел". Сериал.
21.25 "Последний август Союза".
23.05 "10 шагов или меньше". Худ.фильм.

Беларусь 3

08.00, 12.00, 16.00, 23.20 "Мой горад".
08.15, 15.55, 20.25 "Размовы пра духоўнае".
08.20 "Карані".
08.45 "Свет далёкай зоркі".
09.20 "Новы касмічны адлік".
09.45 "Росчырк часу".
10.00, 17.30 "Летнія ўражанні аб планеце Z". Маст.фільм.
11.05 "Запаведнай сцежкай".
11.35 "Лабірынты".
12.15, 20.55 "Крушэнне імперыі". Маст.фільм.
13.50 "Маем рэчы".
14.05 "Расце дуб...".
14.25 "Халады ў пачатку вясны". Маст.фільм.
14.55 "Старажытнае слова. Лёс Міхаіла Баброўскага".
15.25 "Настальжы".
16.15, 22.30 "Рыхтэр — чалавек-загадка".
17.10 "Палескі пачастунак".
18.35 "Таямніца душы".
19.05 "Тэатр. Выбранае".
19.30 "Хармс. Іншая лінія".
20.00 "Пётр Конюх".
20.30 "Калыханка".

Белсат

07.00, 00.25 "Размовы эксперта".
07.15, 22.00 "Побач з намі".
07.30, 20.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
07.40 "Невядомая Беларусь". "Уладзімір Караткевіч. Душа застанецца". Дак.фільм.
08.15 "Таямніцы Ватыкана". Дак.серыял.
08.45 "Таемны свет уэлнэсу: старажытны Рым". Дак.фільм.
09.40 "Дамова з Гітлерам". Дак.фільм.
10.35, 18.50 "Еўропа сёння".
11.05 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
17.00, 18.00, 21.00, 00.45 "Аб'ектыў".
17.05 "Машына змен". Серыял.
18.05 "Час гонару". Серыял.
19.20 "Невядомая Беларусь". "Як пошуг маланкі". Рэпартаж.
19.50 "Калыханка для самых маленькіх".
20.05 "Антон Астаповіч: каб ведалі, адкуль наш род!". Дак.фільм.
20.20 "Два на два".
21.25, 01.15 "Студыя "Белсат".
22.15 "Аер". Маст.фільм.
23.40 "Афіцэры". Серыял.

ВТОРНИК, 20 АВГУСТА

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.20 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 23.00 "Зона Х".
09.10, 17.40 "Дыши со мной". Сериал.
10.05, 19.55 "Короли игры". Сериал.
12.10 "День в большом городе".
13.20 "Чудеса природы".
13.50, 21.55 "У каждого своя война". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Специальный репортаж".
15.45, 23.50 "Мужчина во мне". Сериал.
16.50 "Здоровье".
19.20 "Сфера интересов".
21.00 "Панорама".
23.35 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Закрытая школа". Сериал.
12.10 "Женский доктор-2". Сериал.
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Группа "ZETA". Сериал.
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Наша Белараша".
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Однолюбы". Сериал.
23.20 "Зеркала-2". Худ.фильм.
01.00 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "Бежать". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55, 22.30 "Склифосовский". Сериал.
17.00 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
18.00 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Поцелуйте невесту!". Сериал.
20.40 "В зоне риска". Сериал.
23.40 "Железный Шурик".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
11.00 "До суда".
12.00 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Расплата". Сериал.
23.05 "Вопрос чести". Сериал.
00.35 "Масквичи". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00 "Эликсир молодости".
09.50 "Чистая работа".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Слово женщине". Сериал.
12.30 "Джейми у себя дома-2".
13.00 "Центральный регион".
13.50 "Ангел-А". Худ.фильм.
15.30 "Странное дело".
16.50 "По закону".
18.30 "Нам и не снилось".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.30 "Игра в четыре руки". Худ.фильм.
23.00 "Живая тема".
23.55 "Автопанорама".
00.15 "Фирменная история". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Трамвай в Париж". Худ.фильм.
10.20 "Под грифом "Известные".
10.55 "Принцесса на горошине". Худ.фильм.
12.25 "Репортер "Белорусского времечка".
13.20 "Даун-хаус". Худ.фильм.
15.00, 19.00 "Оплачено смертью". Сериал.
16.50, 23.40 "Следствие ведет да Винчи". Сериал.
21.25 "КЕНО".
21.35 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Плей-офф. ПСВ—"Милан". Прямая трансляция.
00.30 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Плей-офф. Обзор дня.

Мир

Профилактика до 09.00.
09.10, 03.05 "Нежность". Худ.фильм.
10.40 "Дачный мир".
11.10 "Двое".
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
12.25 "Близнецы". Сериал.
14.30 "Секретные материалы".
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.00, 22.35 "Слово за слово".
18.30 "Акценты".
18.45, 01.15 "Закон и порядок. Преступный умысел". Сериал.
21.25, 04.25 "Союзники".
21.50 "По поводу. Путь мяса".
23.35 "Расследование Мердока". Сериал.

Беларусь 3

08.00, 12.00, 16.00, 23.20 "Мой горад".
08.15 "Тэатральныя фантазіі Ірэны Мацкевіч".
08.50 "Палескі пачастунак".
09.05 "Неразгаданыя людзі".
09.30 "Нарадзіўся ў Віцебску. Музыказнаўца Іван Салярцінскі".
10.00, 17.30 "Летнія ўражанні аб планеце Z". Маст.фільм.
11.10 "Карані".
11.40 "Князь Астрожскі і яго раць".
12.15, 20.50 "Пункт адліку". Маст.фільм.
13.55 "Росчырк часу".
14.10 "Адкрытае люстэрка".
14.35 "Лабірынты".
15.05 "Альманскія балоты".
15.30 "Зорка на спражцы". Маст.ф.
16.15, 22.25 "Рыхтэр — чалавек-загадка".
17.10 "Элегія".
18.40 "Скарбніца Гродзеншчыны".
19.10 "Таямніца душы".
19.35 "Маем рэчы".
19.50 "Сінематэка".
20.30 "Калыханка".

Белсат

07.00, 17.00, 18.00, 21.00, 01.00 "Аб'ектыў".
07.25, 21.25, 01.25 "Студыя "Белсат".
08.00 "Два на два".
08.25 "Невядомая Беларусь". "Як пошуг маланкі". Рэпартаж.
09.00 "Трэці". Маст.фільм.
10.40 "На колах".
11.05 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
17.05 "Між намі, буслами". Мультсерыял.
17.25 "Калі сэрца ў чаканні". Серыял.
17.50 "Моўнік".
18.05 "Сенсацыі ХХ стагоддзя". Серыял.
18.55 "Праект "Будучыня".
19.20 "ГМА. Прагрэс або катастрофа?". Дак.фільм.
19.50 "Калыханка для самых маленькіх".
20.00 "Хто ёсць кім?". "Ігар Неўпакоеў".
20.20 "Прыватная калекцыя".
20.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
22.00 "Размовы эксперта".
22.15 "Д'яблавы хітрыкі". Серыял.
23.15 "Аповеды выхаднога дня". Маст.фільм.
00.15 "Афіцэры". Серыял.

СРЕДА, 21 АВГУСТА

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.25 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 23.05 "Зона Х".
09.10, 17.40 "Дыши со мной". Сериал.
10.05, 19.55 "Короли игры". Сериал.
11.00 "Единственный мой грех".
12.10 "День в большом городе".
13.20 "Чудеса природы".
13.55, 21.55 "У каждого своя война". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25, 19.20 "Сфера интересов".
15.45, 23.55 "Мужчина во мне". Сериал.
16.45 "Все путем!".
17.15 "Врачебные тайны".
21.00 "Панорама".
23.40 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Закрытая школа". Сериал.
12.10 "Женский доктор-2". Сериал.
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Группа "ZETA". Сериал.
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Наша Белараша".
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Однолюбы". Сериал.
23.20 "Спящая красавица". Худ.фильм.
01.20 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "Бежать". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55, 22.30 "Склифосовский". Сериал.
17.10 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
18.00 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Поцелуйте невесту!". Сериал.
20.40 "В зоне риска". Сериал.
23.40 "Проклятье Тамерлана".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.05 "Сегодня".
11.00 "До суда".
12.00 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Расплата". Сериал.
23.30 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 18.30 "Нам и не снилось".
10.05 "Автопанорама".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Слово женщине". Сериал.
12.30 "Джейми у себя дома-2".
13.00 "Минск и минчане".
13.50 "Игра в четыре руки". Худ.ф.
15.45 "Живая тема".
16.50 "По закону".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.30 "Лопе де Вега: распутник и соблазнитель". Худ.фильм.
23.00 "Секретные территории".
23.55 "Добро пожаловаться".
00.15 "Фирменная история". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Трамвай в Париж". Худ.фильм.
10.20 "Под солнцем".
11.10 "Огненный стрелок". Худ.фильм.
12.30 "Мудромер". Худ.фильм.
15.00, 19.00 "Оплачено смертью". Сериал.
16.50 "Следствие ведет да Винчи". Сериал.
21.25 "Спортлото 5 из 36".
21.30 "КЕНО".
21.35 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Плей-офф. "Фенербахче"—"Арсенал". Прямая трансляция.
23.55 Футбол. Суперкубок Испании. "Атлетика"—"Барселона". Прямая трансляция.
01.55 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Плей-офф. Обзор дня.

Мир

05.00 "Огонь любви". Сериал.
06.40 "Арабелла возвращается". Сериал.
07.05 "Тик-так".
07.20 Мультфильмы.
08.30 "Йохан да Марья". Сериал.
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
09.10, 03.05 "Кто поедет в Трускавец". Сериал.
10.40 "Сделано в СССР".
11.10 "Династия".
12.25 "Близнецы". Сериал.
14.30 "Беларусь сегодня".
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.00, 22.35 "Слово за слово".
18.30 "Акценты".
18.45, 01.15 "Закон и порядок. Преступный умысел". Сериал.
21.25, 04.25 "Секретные материалы".
21.50 "Вечная молодость звезд".
23.35 "Расследование Мердока". Сериал.

Беларусь 3

08.00, 12.00, 16.00, 23.10 "Мой горад".
08.15 "Сінематыка".
09.00 "Партрэт на фоне эпохі".
09.40 "А старыя людзі казалі...".
10.00, 17.30 "Восеньскі падарунак фей". Маст.фільм.
11.15 "Маем рэчы".
11.25 "Твар пад грымам".
12.15, 20.45 "Гарантую жыццё". Маст.фільм.
13.50 "Палескі пачастунак".
14.05 "Ісціна".
14.35 "Карані".
15.05 "Святло далёкай зоркі".
15.35 "Таямніца душы".
16.15, 22.15 "Рыхтэр — чалавек-загадка".
17.15 "Росчырк часу".
18.40 "Татарскія рукапісы".
18.55 "Край чыстай вады".
19.20 "Паром". Маст.фільм.
20.05 "Скарбніца Гродзеншчыны".
20.30 "Калыханка".

Белсат

07.00, 17.00, 18.00, 21.00, 01.00 "Аб'ектыў".
07.25, 21.25, 01.30 "Студыя "Белсат".
08.00 "Размовы эксперта".
08.15 "Д'яблавы хітрыкі". Серыял.
09.15 "Аповеды выхаднога дня". Маст.фільм.
10.15 "Праект "Будучыня".
10.40 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
17.05 "Дзяўчына з мокрай галавой". Серыял.
17.30 "Калі сэрца ў чаканні". Серыял.
18.05 "Таямніца крэпасці шыфраў". Серыял.
18.55 "Euromaxx".
19.20 "Невядомая Беларусь". "Варганы". Дак.фільм.
19.50 "Калыханка для самых маленькіх".
20.05 "Малельнікі за ўвесь свет". Рэпартаж.
20.25 "Маю права".
20.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
22.00 "Назад у будучыню".
22.10 "Аўтастопам праз Беларусь".
22.30 "Глыбокая вада". Серыял.
23.15 "Дамова з Гітлерам". Дак.фільм.
00.15 "Пітбуль". Серыял.

ЧЕТВЕРГ, 22 АВГУСТА

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 23.20 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.40, 23.05 "Зона Х".
09.10, 17.40 "Дыши со мной". Сериал.
10.05, 19.55 "Короли игры". Сериал.
11.00 "Единственный мой грех". Сериал.
12.10 "День в большом городе".
13.20 "Чудеса природы".
13.50, 21.55 "У каждого своя война". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25, 19.20 "Сфера интересов".
15.45, 23.55 "Мужчина во мне". Сериал.
16.45 "Коробка передач".
17.15 "Диалоги о цивилизации".
21.00 "Панорама".
23.40 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Закрытая школа". Сериал.
12.10 "Женский доктор-2". Сериал.
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Группа "ZETA". Сериал.
16.15 "Понять. Простить".
16.55 "Давай поженимся!".
18.20 "Наша Белараша".
18.50 "Пусть говорят".
20.00 "Время".
21.05 "Однолюбы". Сериал.
23.20 "Сломанная стрела". Худ.фильм.
01.20 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "Бежать". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.30 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55, 22.30 "Склифосовский". Сериал.
17.10 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
18.00 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Поцелуйте невесту!". Сериал.
20.40 "В зоне риска". Сериал.
23.40 "Тайны египетских пирамид".

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.05 "Сегодня".
10.55 "До суда".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей". Сериал.
15.10 "Дело вкуса".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Расплата". Сериал.
23.30 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00, 18.30 "Нам и не снилось".
10.05 "Добро пожаловаться".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Слово женщине". Сериал.
12.30 "Джейми у себя дома-2".
13.00 "Приключения дилетанта".
13.50 "Лопе де Вега: распутник и соблазнитель". Худ.фильм.
15.45 "Какие люди!".
16.50 "По закону".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.40 "Белое золото". Худ.фильм.
23.00 "Тайны мира".
23.55 "Автопанорама".
00.15 "Фирменная история". Сериал.

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 21.45 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Рифмуется с любовью". Худ.фильм.
10.20, 00.20 "Под солнцем".
11.10 "Маринка, Янка и тайны королевского замка". Сериал.
12.30 "Выше крыши".
13.35 "После ярмарки". Худ.фильм.
15.00 "Оплачено смертью". Сериал.
16.50, 23.30 "Следствие ведет Да Винчи". Сериал.
19.00, 21.25 Время футбола.
19.55 Футбол. Лига Европы УЕФА. Плей-офф. "Минск"—"Стандарт" (Льеж, Бельгия). Прямая трансляция.
21.40. "КЕНО").
21.50 "Даже не думай". Худ.фильм.

Мир

05.00 "Огонь любви". Сериал.
06.40 "Арабелла возвращается". Сериал.
07.05 "Тик-так".
07.20 Мультфильмы.
08.30 "Йохан да Марья". Сериал.
09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Новости Содружества".
09.10, 03.05 "По улицам комод водили". Худ.фильм.
10.40 "Дачные истории".
11.10 "Двое".
12.25 "Девичий пастух". Худ.фильм.
14.15 "Диаспоры".
14.45 "Кыргызстан в лицах".
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.00, 22.35 "Слово за слово".
18.30 "Акценты".
18.45, 01.15 "Закон и порядок. Преступный умысел". Сериал.
21.25, 04.15 "Беларусь сегодня".
21.50 "Каскадеры".
23.35 "Расследование Мердока". Сериал.

Беларусь 3

08.00, 12.00, 16.00, 22.55 "Мой горад".
08.15, 19.30 "Лабірынты".
08.50 "Малады дубок". Маст.фільм.
09.15 "Скарбніца Віцебшчыны".
09.40 "Малітва апошняй княгіні".
09.55, 17.30 "Мы — хлопцы жывучыя". Маст.фільм.
11.15 "Храмавае кола Браслаўскага Паазер'я".
11.30 "Салдаты Італіі".
12.15, 20.45 "Жыццё — гульня". Маст.фільм.
13.30 "Маем рэчы".
13.45 "Мама".
14.10 "У рэху імені твайго...".
14.30 "Увядзенскі: Вакол, магчыма, Бог".
15.00 "Палескі пачастунак".
15.10 "Джазавыя імправізацыі аднаго лёсу".
15.40 "Акадэмік Паўлоўскі, або Падарожжы ў паралельныя сусветы".
16.15, 22.00 "Жыццё і творчасць Макса Лорэнца".
17.15 "Музеум".
18.50 "Тэлевёрсты".
19.15 "Росчырк часу".
19.30 "Лабірынты".
20.05 "Карані".
20.30 "Калыханка".

Белсат

07.00, 17.00, 18.00, 21.00, 00.55 "Аб'ектыў".
07.25, 21.25, 01.20 "Студыя "Белсат".
08.00 "Назад у будучыню".
08.10 "Аўтастопам праз Беларусь".
08.25 "Глыбокая вада". Серыял.
09.15 "Маю права".
09.35 "Невядомая Беларусь". "Варганы". Дак.фільм.
10.00 "Euromaxx".
10.30 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
17.05 "Тры шалёныя нулі". Серыял.
18.05 "Ваенныя гульні". Дак.фільм.
18.55 "На колах".
19.20 "Невядомая Беларусь". "Пішчалаўскі замак". Дак.фільм.
19.50 "Калыханка для самых маленькіх".
20.00 "Моўнік".
20.15 "Zeroes Heroes".
20.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
22.00 "Пераемнікі". Дак.цыкл.
22.15 "Бландзінка". Серыял.
23.00 "Трысняговы танец". Дак.фільм.
00.10 "Пітбуль". Серыял.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

17 — 25 жніўня

МІНСК

Тэатры

Сучасны мастацкі тэатр
17 — "Загадочный визит".
18 — "Пигмалион".
20 — "Пора По Парам".
21 — "Плачу за удовольствие". Прэм'ера
22 — "Фигаро.tut".
25 — "Сказочки из сундучка". Прэм'ера для дзяцей.

Тэатр імя Горкага
20 — "Оракул?..".
21 — "Пойманный сетью".
22 — "Распутник".
23 — "Укрощение строптивой".
24 — "Интимная комедия". Прэм'ера.
25 — "Идеальный муж".

Канцэрты і фестывалі

Другі Фестываль Смачнага Блога

17 і 18 жніўня ў парку імя Горкага адбудзецца кулінарная падзея года — другі **Фестываль Смачнага Блога**. На працягу двух дзён наведвальнікаў фестывалю чакаюць шоу, конкурсы, дэгустацыі, кулінарныя майстар-класы, паказальныя выступленні і іншыя забавы.

18 — "Яблычны спас у Сілічах".

24 — Міжнародны фестываль новага этна "Вольнае паветра". Фестываль збярэ аматараў world music, этна і ўсіх варыяцый па тэме фолк на хутары "Шаблі" ўжо ў шосты раз. На дзвюх сцэнах культавага фестывалю пад адкрытым небам выступяць выканаўцы з Германіі, Расіі, Бурацыі, Курдыстана і Беларусі.

25 — Гурт "Крамбамбуля". Музейны комплекс "Дудуткі" запрашае правесці апошнія выхадныя лета на фэсце "Млын".

БРЭСТ

Парк 1 Мая

17 — "Доброта в Бресте". Дабрачыннае мерапрыемства праводзіцца ўжо не ў першы раз. Запланавана пашыраная праграма, якая разгорнецца ў гарадскім парку. Частка мерапрыемстваў будзе накіравана на аказанне падтрымкі недзяржаўнаму прытулку для бяздомных жывёл у горадзе.

ВІЦЕБСК

К/з "Віцебск"
18, 25 — "И снова здравствуйте!". Музычна-забаўляльная праграма.

Комплекс культурна-масавага адпачынку ім.Савецкай Арміі (Мазурына)
18, 24, 25 — "В выходные всей семьёй".

ПОЛАЦК

17 жніўня ў памяшканні кінатэатра "Радзіма" адбудзецца канцэрт гурта "Людзі на балоце". У імпрэзе таксама возьмуць удзел гурт "Горад N" і выканаўца Стась Сілка.

Клуб "Чердак"
24 — Гурт "**BOTANIC PROJECT**".

РЭЧЫЦА

24, 25 — 9-ы Міжнародны фестываль экстрымальнай музыкі CROWD fest. 2013.

ГРОДНА

Тэатры

Гродзенскі абласны драматычны тэатр
25 — "3+2", "День рождения кота Леопольда".

Канцэрты і фестывалі

17, 18 — "Этнафэст".

Першы дзень. У вёсцы Гудзевічы Мастоўскага раёна адбудзецца першы "Этнафэст". У праграме гульні, экскурсіі, а ўвечары — канцэрт этна-гуртоў "Hurdy Gurdy" (Гродна), "Вочы" (Гродна), "PAWA" (Мінск), "Альтанка" (Мінск).

Другі дзень. Працяг фестывалю ў Новым і Старым замках у Гродне. Запланаваны майстар-класы, выступленні фальклорных калектываў ды канцэрт этна-гуртоў "Hurdy Gurdy" (Гродна), "Вочы" (Гродна), "PAWA", "Альтанка" (Мінск), Масуда Талебані і "Авіндара" (Мінск), "Irdorath" (Мінск), "Folkmashina" (Мінск), Ірэны Катвіцкай (этна-вакал).

МАГІЛЁЎ

24 — На стадыёне "Тарпеда" адбудзецца 3-і этап турніраў па спартыўным пейнтболе "Кубок регионов 2013".

АНОНС

У Беларусь зноў едзе Земфіра

Знакамітая спявачка, якая некалькі гадоў таму абяцала, што больш не будзе даваць канцэрты ў Беларусі, едзе ў Мінск з другім канцэртам за год.

Земфіра выступіць у "Мінск-Арэне" 18 лістапада. Спявачка прыедзе ў Беларусь пасля выступлення, якое адбылося ў межах фестывалю "Мост" 3 ліпеня. Да гэтага некалькі гадоў Земфіра ігнаравала нашу краіну — выконвала абяцанне, якое дала пасля няўдалага мінскага выступлення, калі палічыла абразлівымі нізкую якасць гуку ў клубе і дрэнную арганізацыю канцэрта. Гісторыя з няўдалым сольным выступленнем адбылася 9 верасня 2010 года.

Але пасля выхаду новага альбома спявачка змяніла гнеў на літасць. Альбом "Жыць у тваёй галаве" выйшаў 15 лютага 2013 года. Даходы ад продажу альбома за першы месяц склалі 2 мільёны расійскіх рублёў — рэкорд для інтэрнэт-продажаў складанак расійскіх выканаўцаў. Паспяхова праходзіць і тур у падтрымку альбома. Ён пачаўся 15 лютага ў Томску, а завяршальны канцэрт адбудзецца 13 снежня ў Маскве.

Квіткі на мінскі канцэрт знакамітай спявачкі ўжо паступілі ў продаж. Кошты на іх можна назваць дэмакратычнымі. Самы танны каштуе 210 тысяч рублёў, а самы дарагі — 660 тысяч. Квіткі разыходзяцца вельмі хутка, так што фанатам Земфіры лепш не вагацца з выбарам.

Сяргей ШЭЛЕСТ.

АНОНС

Константин Хабенский приедет в Минск со стихами Маяковского

Выступлением Константина Хабенского откроется 2 октября в Минске VIII Международный фестиваль Юрия Башмета. Народный артист России прочитает стихи Владимира Маяковского в сопровождении камерного ансамбля "Солисты Москвы" под управлением Башмета.

В нынешнем году организаторы фестиваля обещают много сюрпризов и необычных сочетаний различных видов искусства. Это, например, известные проекты "Классика встречает джаз", "Классика встречает рок", "Музыка и цирк".

Идея фестиваля принадлежит белорусскому пианисту, лауреату международных конкурсов, выпускнику Королевской академии музыки Лондона Ростиславу Кримеру. Он же является и его художественным руководителем, а народный артист России, лауреат Государственных премий СССР и РФ Юрий Башмет — почетный сопредседатель оргкомитета фестиваля.

ПЯТНИЦА, 23 АВГУСТА

Беларусь 1

06.00, 07.20, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 15.00, 19.00, 00.25 "Новости".
07.05, 08.05 "Деловая жизнь".
07.10, 08.10, 19.20, 23.55 "Зона Х".
09.10, 17.40 "Дыши со мной". Сериал.
10.05, 19.50 "Короли игры". Сериал.
11.00 "Единственный мой грех". Сериал.
12.10 "День в большом городе".
13.20 "Чудеса природы".
13.50 "У каждого своя война". Сериал.
15.15, 18.40 "Новости региона".
15.25 "Сфера интересов".
15.45, 00.50 "Мужчина во мне". Сериал.
16.45 "Моя правда".
21.00 "Панорама".
21.55 "Дом вверх дном". Худ.ф.
00.40 "День спорта".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Контрольная закупка".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 "Закрытая школа". Сериал.
12.10 "Женский доктор-2". Сериал.
13.10 "Доброго здоровьица!".
13.55 "Модный приговор".
15.00 "Группа ZETA". Сериал.
16.15 "Приятели из Беверли-Хиллз". Худ.фильм.
18.20 "Наша Белараша".
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Время".
21.05 "Воин". Худ.фильм.
23.40 "Кто такой Кустурица".
01.30 "Ночные новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
10.00 "Особый случай".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30 "Прямой эфир".
12.40 "Бежать". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.50 "Новости — Беларусь".
14.30 "1000 мелочей".
15.10 "О самом главном".
15.55, 22.45 "Склифосовский". Сериал.
17.10 "Ефросинья. Таежная любовь". Сериал.
18.00 "Тайны института благородных девиц". Сериал.
18.55 "Поцелуйте невесту!". Сериал.
20.40 "Евгений Петросян. Большой бенифис "50 лет на эстраде".
00.00 "Паутинка бабьего лета". Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00 "НТВ утром".
08.40, 10.20 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
10.55 "До суда".
11.55 "Суд присяжных".
13.25 "Суд присяжных. Окончательный вердикт".
14.25 "Дело врачей". Сериал.
15.15 "Профессия — репортер".
15.40, 18.30 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
16.25 "Прокурорская проверка".
17.35 "Говорим и показываем".
19.35 "Я - Ангина!". Сериал.
23.00 "Глухарь. Возвращение". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10, 22.55 "СТВ-спорт".
09.00 "Нам и не снилось".
10.05 "Автопанорама".
10.40, 17.30 "Званый ужин".
11.35 "Слово женщине". Сериал.
12.30 "Джейми у себя дома-2".
13.00 "Здравствуйте, доктор!".
13.50 "Белое золото". Худ.фильм.
15.35 "Обманутые наукой".
16.50 "По закону".
18.30 "Секреты древних красавиц".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.40 "Врата Афины". Худ.фильм.
23.00 "Пища богов".
00.00 Европейский покерный турнир.
00.50 "Збірайцеся, сябры".

Беларусь 2

07.00 "Утро".
09.00, 20.20 "Тэлебарометр".
09.05, 17.55 "Рифмуется с любовью". Сериал.
10.20 "Под солнцем".
11.05 "Зимородок". Худ.фильм.
12.25 "Под грифом "Известные".
13.00 "Даже не думай". Худ.фильм.
14.45 "Между жизнью и смертью". Худ.фильм.
16.35 "Все грани безумия".
17.15 "Дача здоровья".
19.00 "Я остаюсь". Худ.фильм.
21.25 "КЕНО".
21.30 "Сломанные цветы". Худ.ф.
23.30 "Репортер "Белорусского времечка".
00.15 "Арена".

Мир

05.00 "Огонь любви". Сериал.
06.40 "Арабелла возвращается". Сериал.
07.05 "Тик-так".
07.20 Мультфильм.
08.30 "Йохан да Марья". Сериал.
09.00, 12.00, 15.00, 18.00 "Новости Содружества".
09.10 "Ключи от неба". Худ.фильм.
10.40 "На шашлыки".
11.10 "Каскадеры".
12.25 "Папа". Худ.фильм.
14.15 "Добро пожаловать".
14.45 "Республика сегодня".
15.25 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.00 "Секретные материалы".
18.30 "Преступление и наказание".
18.30 "Акценты".
18.45 "Огненная дуга".
19.35 "Время собирать камни". Худ.фильм.
21.20 "Любимые актеры".
21.50 "Безумный день инженера Баркасова". Худ.фильм.
00.10 "Запомните, меня зовут Рогозин!". Худ.фильм.
02.15 "Ключи от неба".
03.35 "Подкидыш". Худ.фильм.

Беларусь 3

08.00, 12.00, 16.00, 23.35 "Мой горад".
08.15 "Карані".
08.45 "Узоры лёсу".
09.00 "Приведем ко Творцу сотворенный Им Космос".
09.30, 20.05 "Запаведнай сцежкай".
10.00, 17.30 "Белае возера". Маст.фільм.
11.15 "Таямніца часу".
11.35 "Скарбніца Гомельшчыны".
12.15, 20.45 "Усяго адна ноч". Маст.фільм.
13.45 "Мір — нацыянальная жамчужына Беларусі".
14.00 "Госць". Маст.фільм.
14.30 "Маем рэчы".
14.50 "Гэтага быць не магло. Але так было...".
15.15 "Прыгоды за шырмай, або Звязаныя адной ніткай".
15.45 "Палескі пачастунак".
16.15, 22.40 "Песні мінулага стагоддзя".
17.10 "У рэху імені твайго...".
18.45 "У пошуках новай зямлі".
19.10 "Лёгка сказаць".
19.35 "Анісімаў".
20.30 "Калыханка".
22.15 "АРТиШОК".

Белсат

07.00, 17.00, 18.00, 21.00, 01.10 "Аб'ектыў".
07.25, 21.25, 01.35 "Студыя "Белсат".
08.00 "Пераемнікі". Дак.цыкл.
08.15 "Бландзінка". Серыял.
09.00 "Трысняговы танец". Дак.фільм.
10.05 "Невядомая Беларусь". "Пішчалаўскі замак". Дак.фільм.
10.30 "На колах".
11.00 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
17.05 "Тры шалёныя нулі". Серыял.
17.30 "Эміль з Лённэбэр'і". Серыял.
18.05 "Від з дзясятага паверха". Дак.фільм.
18.55 "Еўропа сёння".
19.20 "Невядомая Беларусь: "Далёка нам яшчэ да БНР". Дак.фільм.
19.50 "Калыханка для самых маленькіх".
20.00 "Форум".
20.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
22.00 "Апантаныя". Дак.цыкл.
22.10 "Quo Vadis". Серыял.
22.55 "Бандыт". Маст.фільм.
00.30 "Левасуддзе". Серыял.

БАЧЫЛІ?

А што ўнутры?

У маскоўскім Цэнтры бізнес-авіяцыі прайшла выстава JetExpo, на якой можна было на свае вочы ўбачыць, на чым цяпер лятаюць найбагацейшыя людзі постсавецкай прасторы. Мы не можам сцвярджаць, што такія ж самалёты маюць беларускія мільярдэры. Але інфармацыя пра тое, што яны ўжо могуць пасадзіць кампанію ў самалёт і адвезці ўсіх гасцей у цёплыя краіны, каб адсвяткаваць, напрыклад, дзень нараджэння, з'явілася.

ТРАДЫЦЫІ

Гаючыя ўласцівасці яблыкаў

19 жніўня — Яблычны Спас. У абрадавай практыцы славян шанаванне яблыкаў знайшло адлюстраванне ў адным з галоўных свят, якім завяршаецца цыкл летніх сельскагаспадарчых прац. Легенда сведчыць, што ў дзень Яблычнага Спаса Бог адорвае душы ўсіх памерлых дзяцей райскімі яблыкамі.

* Жанчыны, якія страцілі дзяцей, раніцай 19 жніўня павінны сарваць некалькі яблыкаў, аднесці іх у храм, асвяціць і занесці на магілкі дзяцей.

* Асвечаныя яблыкі неслі на могілкі і разносілі ўсім памерлым сваякам.

* Самае галоўнае правіла здароўя было такім: "З'ядай па яблыку ў дзень — і табе не спатрэбяцца ніякія лекары".

* Народныя лекары раілі піць разведзены яблычны воцат ад высокага ціску.

* Каб захаваць дзіця ад прыхільнасці да спіртнога ў будучым, у маленстве знахары павінны былі яго загаварыць. Пры гэтым дзіця трэба было карміць печаным яблыкам.

* З дапамогай яблыка народныя лекары выводзілі бародаўкі.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

СУББОТА, 24 АВГУСТА

Беларусь 1

06.55 "Старики-разбойники". Худ.фильм.
08.30 "Існасць".
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 "Новости".
09.10 "Земельный вопрос".
09.40, 00.15 "Спасти босса". Сериал.
10.40 "Здоровье".
11.30 "Все путем!".
12.15 "Человек-амфибия". Худ.фильм.
15.30 "Звездная жизнь".
16.25 "Коробка передач".
16.55 "Жандарм и инопланетяне". Худ.фильм.
18.35 "Новости. Центральный регион".
19.15 "Роза прощальных ветров". Худ.фильм.
21.00 "Панорама".
21.40 "Алая буква". Худ.фильм.
00.05 "День спорта".

ОНТ

07.00 "Субботнее утро".
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".
09.05 "Смешарики. Новые приключения".
09.20 "Здоровье".
10.25 "Смак".
11.05 "Идеальный ремонт".
12.05 "Синие ночи". Сериал.
14.00 "Николай Валуев. Самый крупный политик в мире".
15.00 "Давайте похудеем?".
16.20 "Угадай мелодию".
16.55 "Форт Боярд".
18.25 "Клуб веселых и находчивых". Высшая лига.
21.05 "Сегодня вечером".
22.50 "Вики Кристина Барселона". Худ.фильм.
00.35 "Проблески надежды". Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Дорогая моя доченька". Худ.фильм.
08.40 "Паутинка бабьего лета". Худ.фильм.
10.25 "Утренняя почта".
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.15 "Субботник".
11.55 "Городок". Дайджест.
12.15 "Елки-палки". Худ.фильм.
14.15 "Честный детектив".
14.55 "Новая волна-2013". Международный конкурс детской песни.
18.05 "Субботний вечер".
19.55 "Погода на неделю".
20.30 "Его любовь". Худ.фильм.
23.45 "Формула счастья". Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.25 "Страховщики". Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 19.00 "Сегодня".
08.20 "Их нравы".
08.55 "Готовим".
09.25 "Дело вкуса".
10.20 "Главная дорога".
10.50 "Кулинарный поединок".
11.55 "Квартирный вопрос".
13.15 "Наших бьют". Худ.фильм.
15.00 "Чистосердечное признание".
15.45, 19.25 "Профиль убийцы". Сериал.
23.25 "Глухарь. Возвращение". Сериал.
01.10 "Точка невозврата". Док.фильм.

СТВ

06.25 "Солдаты. Новый призыв". Сериал.
07.15 "Анфас".
07.30 "Врата Афины". Худ.фильм.
09.10 "Чистая работа".
10.00 "Другая страна".
11.15 "Женщины XX века".
11.45 "Минск и минчане".
12.20 "Секретные территории".
13.20 "Приключения дилетанта".
13.55 "Четыре танкиста и собака". Сериал.
15.05 "Военная тайна".
16.30, 19.30 "24 часа".
16.45 "Наше дело".
17.00 "Большой город".
17.40 "Такова судьба".
18.30 "Странное дело".
20.00 "СТВ-спорт".
20.10 "Три метра над уровнем неба. Я тебя хочу". Худ.фильм.
22.30 "Звездный ринг".
23.30 "Костяника. Время лета". Худ.фильм.
01.15 "Смотреть всем!".

Беларусь 2

07.35 Мультфильмы.
07.50 "Соловей". Худ.фильм.
09.15 "Внеклассный час".
09.35, 20.55 "Тэлебарометр".
09.40 "Я остаюсь". Худ.фильм.
11.55 "Тихий центр". Сериал.
14.00 "Под грифом "Известные".
14.35 "Дача здоровья".
15.15 "Джек". Худ.фильм.
17.25 "Самая обаятельная и привлекательная". Худ.фильм.
19.15 "Ваше лото".
19.55 "Пятерочка".
20.20 "Выше крыши".
21.00 "КЕНО".
21.05 "Бой с тенью-3: последний раунд". Худ.фильм.
23.25 "Ржевский против Наполеона". Худ.фильм.

Мир

05.00 "Голливудские пары".
06.00 Мультфильмы.
08.05 "Миллион вопросов о природе".
08.20 "Экспериментаторы".
08.35 "Мечтай! Действуй! Будь!".
09.00, 15.00 "Новости Содружества".
09.10 "На шашлыки".
09.40 "Сделано в СССР".
10.10, 01.25 "Бедная Маша". Худ.фильм.
12.40, 23.40 "Двойная фамилия". Худ.фильм.
14.25 "Всюду жизнь".
15.10 "Два цвета страсти". Сериал.
19.40 "Новости Содружества. Культура".
20.25 "24 часа". Худ.фильм.
21.55 "Время собирать камни". Худ.фильм.
03.55 "По поводу. Летящая по волнам".

Беларусь 3

08.00 "Таямніца душы".
08.25 "Юрка, сын камандзіра". Маст.фільм.
09.45 "Янка Маўр. Капітан дзіцячых мараў".
10.10 "Андрэй Бембель: Смерць, Перамога, Слава".
10.40 "Суседзі".
10.55 "Сола для трубы".
11.45 "Паспець да ночы".
12.20 "Ледзь смялейшы за іншых".
13.00 "АРТиШОК".
13.30, 00.30 "Дакументалістыка".
14.10 "Уладзімір Співакоў запрашае...".
15.35 "Росчырк часу".
15.50 "Геадэзічная Дуга Струвэ".
16.05 "Вежы Навагрудка".
16.15 "Фантасмагорыі Паніна".
16.35 "Крылатыя кошкі ночы".
16.50 "Камертон".
17.15 "Маем рэчы".
17.35, 20.45 "Жыццё Леанарда Да Вінчы". Серыял.
20.30 "Калыханка".
22.25 "Джынджэр і Фрэд". Маст.фільм.

Белсат

07.00, 21.00, 00.10 "Аб'ектыў".
07.25 "Студыя "Белсат".
08.00 "Апантаныя". Дак.цыкл.
08.10 "Казкі для дзетак".
08.45 "Між намі, буслamі". Мультсерыял.
09.10 "Піпі Доўгаяпанчоха". Серыял.
09.35 "Машына змен". Серыял.
10.35 "Форум".
11.20 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
11.50 "Пішчалаўскі замак". Дак.фільм.
12.15 "Бландзінка". Серыял.
13.05 "Час гонару". Серыял.
13.50 "Бандыт". Маст.фільм.
15.20 "Сенсацыі XX стагоддзя". Серыял.
16.10 "Quo Vadis". Серыял.
17.00 "Ажыятаж вакол Басі". Серыял.
17.25 "Від з дзясятага паверха". Дак.фільм.
17.40 "Белы ветразь над Прыпяццю". Дак.фільм.
18.35 "Аповеды выхаднога дня". Маст.фільм.
19.30 "Беларусы ў Польшчы".
19.50 "Калыханка для самых маленькіх".
20.00 "Аўтастопам праз Беларусь".
20.20 "Невядомая Беларусь". "Праўда Хатыні". Дак.фільм.
21.15 "Закаханы анёл". Маст.фільм.
22.55 "Невядомая Беларусь". "Далёка нам яшчэ да БНР". Дак.фільм.
23.20 "Дэтэрмінатар". Серыял.
00.25 "МакраФон". Канцэрт "Іх N.R.M. — іх "Мроя".
01.55 "Калыханка" ад Сашы і Сірожы".

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 25 АВГУСТА

Беларусь 1

07.15 "Человек-амфибия". Худ.фильм.
09.00, 12.00, 15.00 "Новости".
09.10 "Арсенал".
09.40, 00.25 "Спасти босса". Сериал.
10.45 "Врачебные тайны".
11.15 "Зона Х. Итоги недели".
11.45 "Наши".
12.20 "Старики-разбойники". Худ.фильм.
14.20 "Курская битва. Линия обороны".
15.15 "Новости региона".
15.35 "Курская битва. Наступление".
16.15 "Моя правда".
17.15 "Жандарм и жандарметки". Худ.фильм.
19.05 "Настоящая любовь". Худ.фильм.
21.00 "В центре внимания".
21.55 "Радзівілы. Тайны сям'і".
22.30 "Шопоголик". Худ.фильм.

ОНТ

07.00 "Воскресное утро".
08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".
09.05 "Воскресная проповедь".
09.20 "Смешарики. ПИН-код".
09.35 "Непутевые заметки".
09.55 "Пока все дома".
10.50 "Фазенда".
11.25 "Хроники Нарнии. Покоритель зари". Худ.фильм.
13.25 "Свадебный переполох". Худ.фильм.
14.25 "КВН. Премьер-лига".
16.15 "Новости спорта".
16.20 "Ноттинг-Хилл". Худ.фильм.
18.40 "ДО-РЕ". Лучшее.
20.00 "Контуры".
21.05 "Любовь к собакам обязательна". Худ.фильм.
23.00 "Охотник". Худ.фильм.

РТР-Беларусь

07.00 "Его любовь". Худ.фильм.
10.10 "Сам себе режиссер".
11.00, 14.00, 20.00 "Вести".
11.15 "Смехопанорама".
11.45 "В мире животных".
12.20 "Ха!". Маленькие комедии.
12.30 "Карусель". Худ.фильм.
14.15 "Городок".
14.30 "Свидетели".
16.25 "Новая волна-2013". Международный конкурс детской песни.
18.10 "Смеяться разрешается".
20.30 "Под прицелом любви". Худ.фильм.
22.40 "Мечтать не вредно". Худ.фильм.
00.25 "Жених". Худ.фильм.

НТВ-Беларусь

06.25 "Страховщики". Сериал.
08.00, 10.00, 13.00, 19.00 "Сегодня".
08.20 "Дикий мир".
08.50 "Их нравы".
09.25 "Едим дома!".
10.20 "Дачный ответ".
11.25 "Поедем, поедим!".
11.55 "Чудо техники".
12.30 "Кулинарные курсы: Италия. Тоскана" с Юлией Высоцкой".
13.20 "Следствие вели...".
14.10 "Очная ставка".
15.00 "Чистосердечное признание".
15.35, 19.25 "Профиль убийцы". Сериал.
22.55 "Наталья Гундарева. Личная жизнь актрисы".
23.45 "Все на свете — музыка". Творческий вечер Симона Осиашвили.

СТВ

06.10 "Солдаты. Новый призыв". Сериал.
07.50 "Три метра над уровнем неба. Я тебя хочу". Худ.фильм.
10.00, 16.50 "Автопанорама".
10.30 "Тайны мира".
11.30 "Большой завтрак".
12.10 "Здравствуйте, доктор!".
12.45 "Четыре танкиста и собака". Сериал.
14.50 "Территория заблуждений".
16.00 "Центральный регион".
16.30 "24 часа".
17.20 "Представьте себе".
17.50 Концерт Михаила Задорнова.
19.30 "Неделя".
20.40 "Однажды в Версале". Худ.фильм.
22.45 "Какие люди!".
23.40 "Я объявляю войну". Худ.фильм.
01.20, 02.10 "Документальный проект".

Беларусь 2

07.50 Мультфильмы.
08.25 "Финист Ясный Сокол". Худ.фильм.
09.45 "Внеклассный час".
10.40, 20.55 "Тэлебарометр".
10.05 "Самая обаятельная и привлекательная". Худ.фильм.
11.45 "Тихий центр". Сериал.
13.55 Футбол. Чемпионат мира — 2014. Видеожурнал.
14.25 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Журнал.
14.55 "Бой с тенью-3. Последний раунд". Худ.фильм.
17.15 "Таймшер". Худ.фильм.
19.15 "Суперлото".
20.10 "Спорт-кадр".
21.00 "Спортлото 5 из 36".
21.05 "КЕНО".
21.10 "Любовь и другие катастрофы". Худ.фильм.
22.55 "Жесть". Худ.фильм.

Мир

05.00 "Голливудские пары".
06.00 Мультфильмы.
08.05 "Знаем русский".
09.00, 15.00 "Новости Содружества".
09.10 "Путеводитель".
09.35 "Еда".
10.05 "Незвездное детство".
10.30, 23.30 "Самозванцы поневоле". Худ.фильм.
13.05 "Папа". Худ.фильм.
15.10 "Еще не вместе".
15.50, 21.00 "Вокзал". Сериал.
20.00 "Вместе".
21.50 "Корабль-призрак". Худ.фильм.
02.05 "Серая сова". Худ.фильм.

Беларусь 3

08.00 "Абіцель душы".
08.25 Мультфільмы.
09.35 "Жыццё Леанарда Да Вінчы". Серыял.
14.10 "Наперад у мінулае".
14.40 "Палёт у краіну пачвараў". Маст.фільм.
15.50, 22.05 "Эпоха. Падзеі і людзі".
16.35 "Свет Караткевіча".
17.05 "Міхаіл Пташук".
17.30 "Гэты дзіўны свет...".
18.00 "Скульптар".
18.25 "Джынджэр і Фрэд". Маст.фільм.
20.30 "Калыханка".
20.45 "Уладзімір Співакоў запрашае...".
22.45 "Валянцінаў дзень". Спектакль Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Горкага па творы Івана Вырыпаева.

Белсат

07.00 "Аб'ектыў".
07.15 "Невядомая Беларусь". "Праўда Хатыні". Дак.фільм.
07.50 "Беларусы ў Польшчы".
08.05 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
08.15 "Казкі для дзетак".
08.45 "Дзяўчына з мокрай галавой". Серыял.
09.15 "Тры шалёныя нулі". Серыял.
10.10 "Эміль з Лённэбэр'і". Серыял.
10.35 "Басанож па свеце".
11.00 "Глыбокая вада". Серыял.
11.45 "Таямніцы Ватыкана". Дак.серыял.
12.15 "Закаханы анёл". Маст.фільм.
13.55 "Чэслаў Немэн". Дак.фільм.
14.55 "Таямніца крэпасці шыфраў". Серыял.
15.40 "Від з дзясятага паверха". Дак.фільм.
16.30 "Ваенныя гульні". Дак.фільм.
17.25 "Без рэтушы". "Дом Сабілы". Рэпартаж.
17.45 "Кулінарныя падарожжы Роберта Макловіча".
18.10 "Прыватная калекцыя".
18.50 "Крызіс у раі". Дак.фільм.
19.55 "Гродзенскія вандроўкі Станіслава Пачобута".
20.00 "Калыханка для самых маленькіх".
20.15 "Невядомая Беларусь". "Амаль забыты фатограф". Дак.фільм.
20.40 "Побач з намі".
21.00 "Размовы эксперта".
21.15 "Мой Нікіфар". Маст.фільм.
22.55 "Мент". Серыял.
23.45 "Вагон".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл. (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

ISSN 2071-9647

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Першы намеснік галоўнага рэдактара Святлана Міхайлаўна КАЛІНКІНА

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 15.08.2013 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26400 экз. Заказ №3401.